

VENSKAB-DANMARK-KINA.DK

DanmarkKina

NR.

109

2018

FØLG OS PÅ FACEBOOK/DANMARK-KINA

- 3** RETHINK CHINA
- 10** XIs MESTERSTYKKE:
VEJEN TIL XI-ISMEN?
Bertel Heurlin
- 15** TEGNSPROG
OG TYDNING I ØST
Amund Børdahl
- 20** ىلىپىتىنى نىمەڭدەل زىب
Merhaba Abila og Ulrik Tarp Jensen
- 24** NEDSLAG FRA
EN FERIE PÅ TAIWAN
Julie Brink
- 27** FEM ANMELDELSER
- 34** EN FORÅRS DAG I KINA
Frode Birk Nielsen
- 36** KØREKORT I KINA
Ulrik Tarp Jensen
- 38** DET NYE KINA
Michaela Holst
- 43** EN KRISTEN
KINESERS HISTORIE
Torben Brink
- 46** DKK NYT
- 47** KINESISK NYTÅR
- 48** PADDEHATTESTRANDEN
Julie Brink

Yeliu Geopark, Taiwan.

Foto: Julie Brink

DANMARK-KINA udgives med støtte

S.C. VAN FONDEN

DANMARK-KINA er en mellemfolkelig forening, der fortæller om Kina i Danmark. Gennem Danmark-Kina kan du få udbygget din viden om Kina og dyrke din interesse for Kina. Danmark-Kina blev stiftet i 1952.

DanmarkKina 友

TÆNK KINA

På de næste sider kan man se vinderbidragene i den konkurrence, RETHINK China, foreningen Danmark-Kina udskrev sammen med Region Midtjylland. Læs dem.

Men ud over, at det kan være såre fornuftigt at gentænke Kina, så lærte jeg en ting mere af konkurrencen. Det kan så sandelig også være en ide i det hele taget at tænke Kina. Vi oplever igen og igen, at Kina slet ikke er på lystavlen.

Som formand for Danmark-Kina kan jeg ikke andet end notere mig, at det er lykkedes Danmarks statsminister at holde en nytårstale anno 2017/18 uden at nævne Kina. USA eller EU ej heller for den sags skyld. Det internationale blev kun nævnt i forbindelse med integration i Danmark.

Det bekymrer mig. Vi har som danskere brug for at hæve blikket og se ud i verden. Den står ikke stille, og vi må forholde os til, at vi som nation ikke sakker agterud.

Jeg tror, at den kinesiske præsident Xi Jinping har ret i, at vi lever i en global landsby: Der er kun en verden. Jeg tror også, at Danmark og Kina har brug for hinanden – både som samarbejdspartnere og som sparringspartnere. Ingen af os skal ukritisk tage imod, vi skal alle som ligeværdige gå ind i kontakt i øjenhøjde.

Min konklusion er, at der er så meget brug for os som forening som nogensinde. Der er brug for alsidig og lødig oplysning. Vores facebookside har hver dag et bidrag til, hvad der kunne være sjovt, interessant eller væsentligt ved, i eller om Kina. Vores magasin Danmark-Kina kan tiltrække gode skribenter, der uforskrækket går i clinch med at formidle mange facetter af det kinesiske samfund.

Og ved at stå for Danmarks største Kinaevent – fejringen af det kinesiske nytår – er vi også med til at sikre det mellemfolkelige aspekt ved et kulturmøde.

Alle, der har læst Jesper Wung Sung's bog *En anden gren* må blive ramt i hjertet af, hvad forståelse og respekt for hinanden betyder. Det er vores hjerteblod.

Også vi vil benytte lejligheden ved nytåret til at sige tak. Tak til vores medlemmer og abonnenter for at bakke op om foreningen, så vi kan løse oplysningsopgaven. Tak til alle jer, der læser med rundt om.

Dronning Margrethe opfordrede i sin nytårstale os alle til at gøre noget unyttigt. Det er værd at tage til sig. Men måske også vores mere beskedne ambition om at gøre noget nyttigt, nemlig at blive klogere på Kina. Det ene udelukker ikke det andet.

Godt nytår

På gensyn til kinesisk nytår 4. februar

Julie Brink

- Vi udgiver magasinet Danmark-Kina – det bedste på dansk om Kina
- Vi arrangerer fejring af det kinesiske nytår
- Vi udlejer oplysningsmateriale om Kina
- Vi formidler abonnement på kinesiske tidsskrifter
- Vi er med til at udvikle forbindelserne mellem Danmark og Kina

Vil du vide mere om Kina – eller om Danmark-Kina? Så kig forbi på vores hjemmeside, find os på facebook eller kontakt os direkte.

Vi glæder os til at høre fra dig.

VIL DU VÆRE MED?

Abonnement	275 kr.
Enkeltmedlemmer	275 kr.
Parmedlemmer	395 kr.
Pensionister og studerende	190 kr.
Firmamedlemskab	950 kr.

Kontonummer 9004 4575249200

Redaktion:

Julie Brink (ansv.), Torben Brink og Hans Jørgen Hinrup

Tryk: WERKs Grafiske Hus a/s, Aarhus

Invitation til fremtidens internationale borger:

STORE ORD – men det var det, der var ideen. Foreningen Danmark-Kina og Region Midtjylland sendte efter sommerferien 2017 en invitation ud til alle elever og studerende på en ungdoms- eller videregående uddannelse i Region Midtjylland. Det er faktisk ca. 140.000.

I invitationen blev de unge bedt om at give deres personlige, nytænkende og innovative bud på, hvordan de så på Kina i fremtiden:

- > Hvilke muligheder giver samarbejdet med Kina?
- > Hvordan løser vi fælles udfordringer på nye og kreative måder?
- > Hvilken rolle spiller Kina i fremtiden?
- > Og hvordan kan vi inspirere og lade os inspirere af Kina fremadrettet?

Besvarelsen kunne være et essay eller et kreativt værk. Den frie form har været med til at give anderledes og mere legende besvarelser.

Planlægningen af konkurrencen begyndte allerede i 2016. Der var meget, som skulle falde på plads og planlægges. Et af de afgørende punkter var at få sammensat en kvalificeret jury, men det gik heldigvis nemt. Alle bakkede med det samme op om ideen. Der var ingen tvivl om, at der ligger en opgave i at få unge til at tænke internationalt. Og til at forholde sig til, hvad Kina er for en størrelse.

Udgangspunktet for bedømmelserne har været, at juryen ville overraskes og forundres. Og det er lykkedes. Der har været nye og frejdige bud på, hvordan man gentænker Kina. Det har været en fornøjelse at se besvarelserne.

Vinderne i Rethink China-konkurrencen samlet i regionsrådssalen i Viborg sammen med regionsrådsformand Bent Hansen og formand for Danmark-Kina Julie Brink.

Som håbet er der taget fat i tankegangen, hvilket *mindset* skal man have. Besvarelserne har gentænkt vores opfattelse af Kina. Vi skal ikke bare udfordre Kina, men vi skal turde lade os inspirere af Kina.

Vi er glade for på de følgende sider at kunne præsentere de tre vindere sammen med nogle af de kreative besvarelser fra top tyve-listen.

Tak til alle de mange unge, der tog udfordringen op.

VINDERNE

- Nikolaj Munch Andersen**
Egaa Gymnasium

Kreativt værk
Video: "Designet i Kina,
produceret i Danmark"

- Mikkel Bjerglund Jensen**
Tradium, Randers

Essay
"Xi, Li, Chen – og så lige Mikkel"

- Julie Ajstrup Krogner**
Egaa Gymnasium

Kreativt værk
Digt: "I verden er vi født,
i verden har vi hjemme"

PRÆMIER

Hovedpræmien er en rejse for to til Shanghai. Ud over at være en af verdens mest dynamiske byer er Shanghai venskabsby med Region Midtjylland.

Vi glæder os til at sende Nikolaj og kæresten Sofie til Shanghai i sommeren 2018.

Som en særlig præmie blev det bedste essay offentliggjort i Avisen Danmark.

Nr. 2 og 3 vandt en Huawei Matebook X 13" bærbar, og til de næste 17 var der et sæt B&O BeoPlay H4 wireless headphones.

Tak for støtte til Region Midtjylland, The Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries, S.C. Van Fonden og B&O.

JURY

Regionsrådsformand Bent Hansen, formand for juryen
Professor Flemming Besenbacher
Ansvarshavende chefredaktør Troels Mylenberg
Jazzkomponist Signe Bisgaard
Lektor Stine Haakonsson
Formand Danmark-Kina Julie Brink

**Tak til juryen
for at gå dybt seriøst
til bedømmelsen.**

1

Nikolaj Munch Andersen

Vindervideoen skal opleves!

Se den på:
<https://www.youtube.com/watch?v=tvMbcqZQf5Q>

SHANGHAI // AARHUS

UNITE CULTURES

城市形成人
無論是在東方還是西方
城市是在無限的發展
不管說什麼語言
在城市你會發現友誼
民族和文化之間
這個城市叫上海
這個城市叫奧胡斯

Byen former mennesket
Om det er i øst eller vest
Byen er i uendelig udvikling
Lige meget hvilket sprog der tales
I byen finder man venskaber
Mellem nationaliteter og kulturer
Byen kan hedde Shanghai
Byen kan hedde Aarhus

*Tegning skyline
Shanghai-Aarhus
Caroline Nørgaard Mehlsen*

2

*Vinderessayet i RETHINK China
af Mikkel Bjerglund Jensen*

XI, LI, CHEN – OG SÅ LIGE MIKKEL

Min far kom engang hjem fra Kina, og hans fortællinger om Kina gjorde et stort indtryk på mig. Jeg har stor respekt for Kinas udvikling fra bondesamfund til en global industrikæmpe, men det var egentlig ikke det, der på daværende tidspunkt gjorde indtryk på mig. Den lille og letpåvirkelige dreng blev fanget af Kinas klimaproblemer. Det var en form for "wake up-call".

Jeg vidste godt, at mange af vores ting blev produceret i Kina på store fabrikker. Jeg vidste også, at Kina var et land, der forurened meget, og at det selvfølgelig ikke var godt for miljøet. Jeg blev alligevel chokeret over omfanget. Min far beskrev luften, da han kom ud af flyvemaskinen, som meget tyk. Han sagde, at det var som at trække vejret gennem en dyne.

Det skal der uden tvivl gøres noget ved, men jeg kan ikke gøre den store forskel alene. Jeg har besluttet mig for at lave et tankeeksperiment. Tænk, hvis man kunne invitere nogle af Kinas skarpeste folk til en middag for at komme med forslag til at løse problemet. Hvis jeg kunne bestemme, ville jeg invitere følgende:

Xi Jinping:

Han er Kinas præsident, og han er bestemt klar over de mange problemer med miljøet. Han er omstillingsparat, og han tager gerne imod forslag. Det så man et glimrende eksempel på, da Kina indvilligede i at lave en klimaaftale med USA. Det var her, Kina for første gang nogensinde fremlagde en målsætning for, hvornår udslippet af landets drivhusgasser skulle stoppe med at stige. De besluttede sig for, at det skulle være omkring år 2030. Kina vil endda bestræbe sig på at nå målet endnu tidligere.

Li Enyi:

Han vil kunne hjælpe Xi Jinping med at opnå sine mål. Li Enyi er administrerende direktør for et af Kinas største vedvarende energiselskaber (China Longyuan Power). Jeg vil invitere ham, fordi hans selskab står bag en masse forskellige vedvarende muligheder indenfor energisektoren, eksempelvis vindenergi, solenergi, tidevandsenergi og geotermisk energi. Li Enyi har en bred viden og et indgående kendskab til, hvad der vil være en god løsning for Kina.

Chen Jining:

Han er Kinas miljøminister. Jeg vil invitere ham med, fordi vi har brug for hans vurdering af de nye og innovative forslag, der kommer under middagen. Jeg er overbevist om, at Xi Jinping vil være nødt til rådføre sig med en af sine bedste folk indenfor området, inden han tager en vigtig beslutning.

Jeg kan ikke lade være med at forestille mig os sidde ved et bord i en fin restaurant. De tre mænd er nok Kinas vigtigste mænd, hvad angår energi og miljø. Her sidder de sammen med en 16-årig skoledreng. Mange i restauranten vil sandsynligvis kigge lidt mærkeligt hen til bordet.

Efter velkomsten til mine gæster vil mit første spørgsmål handle om Kinas brug af alternative energikilder som eksempelvis vind og vand.

Kineserne er meget glade for vindmøller. I år 2015 gik kineserne "vind-amok". Kinesernes vindmøllemarked blev udvidet med 30,5 gigawatt i nyopført vindenergikapacitet. Energianalytikerne var meget overraskede. Det var et fantastisk resultat. Der er ingen tvivl. Kineserne skal arbejde meget mere med vind, hvilket de også er klar over. Mine tre gæster er alle meget imponerede over, hvilke muligheder vind giver dem.

Amerikanske og kinesiske forskere skrev en artikel til tidsskriftet Science, om at Kinas energibehov vil kunne blive dækket af vind. Det vil blive en stor investering, men investeringen vil ikke være uoverskuelig. Michael B. McElroy fra Harvard University har i samarbejde med tre kolleger fra blandt andet Tsinghua University udar-

bejdet en økonomisk analyse, der bekræfter teorien.

Ifølge deres analyse vil vindenergi i år 2030 kunne levere 6,96 pWh om året. Det er mere end dobbelt så meget som det nuværende forbrug i Kina, som ligger på 3,4 pWh. Ifølge folkene bag analysen er den eneste negative ting ved vindenergi, at man skal kunne acceptere en prisstigning fra de nuværende 24 øre pr. kWh til 39 øre pr. kWh. Til sammenligning betaler vi ifølge en grov tommelfingerregel 2 kr. pr. kWh i Danmark.

Personligt synes jeg, at det er en fantastisk tanke, men jeg mener, at der er alternativer, der er ligeså gode eller måske bedre.

Jeg er meget begejstreret for vandenergi. Kineserne har selv eksperimenteret med vandenergi i manglen på nye energikilder. Vand er en interessant mulighed for at levere "ren energi". Kinas regering har tvunget kinesere til at flytte med meget kort varsel for at kunne bygge dæmninger til vandkraftværker fx ved De Tre Slugter ved Yangtze. Det er selvfølgelig ikke i orden. Det skal gribes an på en ordentlig måde, så man får glæde af de muligheder vandet giver.

Vand er en glimrende energikilde, så jeg vil argumentere for, at mine tre gæster

arbejder videre med vandkraft. Jeg er overbevist om, at de både kan gøre landet en tjeneste og lave en god forretning.

Jeg vil også gerne snakke med dem om Danmarks energimæssige viden. Chen Jining besøgte Danmark i 2017, fordi han var meget imponeret over danskernes evne til at levere vand- og miljøteknologi i verdensklasse.

Lad mig tage som eksempel det århusianske selskab Dansk Energi Management & Esbensen, der har udviklet et smart produkt. Lige nu arbejder de benhårdt på at få det integreret i udvalgte bygninger i Melaka (Malaysia). Idéen er, at man opgraderer ældre bygninger, der bruger meget unødvendig energi, til at kunne følge med de nyeste bygninger med nogle af de bedste energisystemer. Den forventede energibesparelse i Melaka for de udvalgte bygninger med et etageareal på 80.000 m². er 4,7 millioner kWh om året. Staten i Malaysia skal afbetale på energiprojektet over de næste 10 år ved hjælp af besparelserne.

Mulighederne er store også for kineserne. Mange af de første kinesiske skyskrabere vil bestemt ikke tage skade af tilsvarende renoveringer. Det vil være en glimrende mulighed for at fjerne unødvendigt udslip af energi.

*Dansk vindenergi i Kina.
Frederik Stampe Smedegaard*

Vi er også dygtige til at producere kvalitetspumper, ventiler og filtre i Danmark. Hvis de bliver bygget ind i de kinesiske bygninger, vandværker, rensnings- og forbrændingsanlæg, kan det bidrage til både renere vand og luft. Derudover vil de også mindske vandspildet.

I de to nævnte eksempler vil Kina opleve enorme energimæssige og miljømæssige besparelser. Det vil både gavne kineserne og deres statskasse. De danske virksomheder har brug for en forbindelse, der kan hjælpe dem ind på det kinesiske marked. Li Enyi kan bære denne opgave og sikre gode resultater i kraft af sin faglige viden og sit store netværk.

Personligt ser jeg også store muligheder i intelligent gadebelysning. Cyklister og fodgængere vil ved hjælp af den nye teknologi kunne opleve oplyste fortove og cykelstier døgnet rundt. I Tønder Kommune har man allerede udvalgt sig en strækning, hvor der er installeret speciel LED-gadebelysning med intelligent lysstyring. Det fungerer på den måde, at når der ikke er nogle mennesker på strækningen, vil lyset blive sænket med 30 %. Det betyder besparelser på elregningen og skåner miljøet.

Jeg håber, at konceptet vil blive afprøvet i Kina. Det er en simpel måde at skåne miljøet på.

Det sidste emne jeg vil berøre på denne meget hyggelige og lærerige aften, skal være elbiler. Salget i Kina buldrer afsted. I 2017 rundede tallet 300.000 solgte elbiler i august, hvilket svarer til en stigning på 30 % i forhold til samme periode sidste år. Væksten ventes kun at stige. Kineserne er godt klar over, at elbiler er fremtiden. I Kina bliver 43 % af alle verdens elbiler produceret.

De politiske ledere i Kina har varslet kvoter for elbiler. Elbiler og opladelige hybridbiler skal således udgøre mindst 8 procent af hver producents salg i Kina i 2018, 10 procent i 2019 og 12 procent i 2020. Den melding har virkelig chokeret fx de tyske bilproducenter.

Jeg kan godt forstå, at de er blevet chokerede. Jeg selv er positivt overrasket, da det har stor betydning for kinesernes hverdag. Jeg håber, at kineserne vil gå skridtet videre. Luftforureningen i de store byer er virkelig et

Måltidet kunne serveres på en dansk-kinesisk tallerken.

Ida Grundfør Richter

problem i Kina. Elbiler vil helt sikkert hjælpe meget på det.

Den grundlæggende indstilling til forurening skal ændres i Kina. Det er ikke tilstrækkeligt, at man kun køber elektriske personbiler og bare tror, at nu kan hele verden komme an. Erhvervslivet bliver også nødt til at ændre sig. Lastbiler og busser kan selvfølgelig også gøres elektriske. Mercedes præsenterede i 2016 en elektrisk lastbil, der vejede 26 ton. I København består linje 3A af elbusser. Der er mange muligheder, og det er bare med at gribe dem.

Elbiler skal ikke bare køre på vejene og på den måde bidrage til en grønnere hverdag. De skal bidrage positivt til hele energinettet. I 2016 påbegyndte man et forsøg i Storbritannien i samarbejde med elforsyningsselskabet National Grid og bilproducenten Nissan. Tanken bag projektet er, at når bilerne er tanket op med strøm, så kan man ved hjælp af fjernstyring efter behov levere strømmen tilbage til elnettet, når der er tilstrækkeligt med strøm på bilerne. Det fungerer som et ekstra lager.

Den form for tankegang bliver mere og mere nødvendig, fordi en større del af vores energibehov bliver dækket af ustabile energikilder. Man har lavet et lignende forsøg i Spanien. Kina kan med fordel lave et lignende system med deres mange biler. Det vil være en fantastisk mulighed for kineserne, da de ger-

ne vil være førende indenfor miljørigtige løsninger.

Da vi når til desserten, håber jeg, at mine gæster er meget begejstrede for vores aften. Jeg håber, at de vil føle, at de har fået nogle værdifulde forslag, der kan forbedre klimaet i Kina. Dermed bliver Kina til en markant bidragsyder, der er med til at mindske den globale opvarmning for hele verden.

Jeg må ærligt indrømme, at jeg er meget imponeret. Kineserne er blevet meget mere miljøbevidste, end de hidtil har været. Det går helt sikkert i den rigtige retning, men der er stadigvæk lang vej. Kina har brug for miljømæssige idéer, og jeg er overbevist om, at der er mange, der gerne vil hjælpe dem.

Det kræver, at hele verden står sammen og ser nye muligheder. Vi kan helt sikkert lære en masse af hinanden. Kineserne ser mange muligheder, vi ikke ser. Miljøet fylder en større del i deres hverdag end vores. Det kunne vi med fordel tænke mere over, så vi ikke ødelægger vores miljø mere end højst nødvendigt.

Jeg er overbevist om, at hvis ændringerne bliver gennemført, vil min fars næste tur til Kina se helt anderledes ud. Det vil være nemmere at trække vejret, og livskvaliteten for den enkelte kineser vil være væsentligt forbedret.

I verden er vi født,
i verden har vi hjemme.
Vi deler en himmel med måne og sol,
strøede stjerner i funklende flæng.
Når din sol står op, går min i seng.

I verden er et barn født,
i Danmark har det hjemme.
Med store, undrende øjne spørger det sin mor:
"Ka' du fortælle mig, hvor en kejser bor?"

Og moren, der er født på Oehlenschlägers Vej,
svarer rapt, hvad hun lærte i skolen:
"I Kina selvfølgelig, bor der en kejser",
uden selv at have været der på nogen af sine rejser.

I sandkassen sidder det nysgerrige barn.
Det graver et hul med et genkendeligt håb.
Et håb om at komme til kinesernes land,
med skovlen fylder det sin plastic-spand.

I verden er et barn født,
i Kina har det hjemme.
Med øjne så store som tekopper, spørger det sin mor:
"Ka' du fortælle mig, hvor en konge bor?"

"I Danmark selvfølgelig, bor der en konge",
svarer hun efter at have tænkt sig om.
Og hun fortæller, hvad hun har hørt i eventyr:
om et slot knejsende under blåhvide skyer.

I kongens land sidder barnet stadig helt optaget,
det graver sig dybere og dybere ned.
Pludselig blændes det af lys glitrende som fyrværker:
Hullet rækker nu helt fra sandkassen til klodens periferi.

Længe drages det af lyskildens varme,
opdager da, at hullet er for smalt til et barn.
Det taber i stedet en æblekerne, som falder sydpå,
gennem hullet og helt til Kina, hvor kernen lader sig så.

I verden er vi født,
i verden har vi hjemme.
Mod begge vores himler vokser et æbletræ så kønt.
Strøede æbler i træcronens top,
hvis vi strækker os langt nok, når vi helt derop.

Hør digtet læst op på følgende link:

<https://www.youtube.com/watch?v=HYoqWSIBesk&feature=youtu.be>

LÆR KINESISK

Nǐ hǎo Zhōngguó - modul 3

- Kinesisk sprog og kultur på den interaktive måde

I **Nǐ hǎo Zhōngguó - modul 3** får eleven et bredt kendskab til kinesisk *kultur, historie* og *samfundsforhold*. Ligesom de forrige moduler indeholder modul 3 dialoger, fortællinger og tekster, der er indspillet på video med indfødte kinesere. Alle tekster har en forbindelse til Shanghai og er relevante for at forstå det moderne Kina.

Udgivelsen har fokus på at udbygge elevens kommunikative færdigheder, og gennem de mange interaktive øvelser motiveres eleverne, og der lægges op til undervisningsdifferentiering og en høj grad af elevstyring.

Udgivelsen indeholder desuden relevant kulturstof, der perspektiverer og uddyber bogens mange temaer og som med fordel kan anvendes tværfagligt. Udgivelsen lever derfor op til alle de nye bekendtgørelser og læreplaner i kinesisk.

Temaerne i de seks kapitler er: *Indkøb, Mad, Kærlighed, Underholdning, Religion og filosofi*.

Af Lene Sønderby Bech og Christian Nielsen

iBog® nihao3.systime.dk

Nǐ hǎo Zhōngguó - modul 4

- udkommer skolestart 2018

XI's MESTERSTYKKE: VEJEN TIL XI-ISMEN?

Kina har netop haft valg her i efteråret. Det vigtigste valg i et-partistaten Kina bliver afholdt hvert femte år. Her samles den 2280 mand store partikongres bl.a. for at vælge centralkomite, politbureau og det stående udvalg. Xi Jinping blev genvalgt som generalsekretær for partiet, og han kunne præsentere sin "partiregering", det stående udvalg, som denne gang – i lighed med sidst – kom til at bestå af syv medlemmer, hvor Xi er førstemanden.

Men det var 18. oktober, der blev en historisk dag for Kina. Her holdt Xi Jinping sin tiltrædelsestale. Med dens 3 timer og 25 minutter havde den næsten en Fidel Castro-lignende længde. To tidligere generalsekretærer var til stede. Jiang Zemin, 91 år, blundede af og til og måtte flere gange undrende konsultere sit ur.

DE TEORETISKE KONCEPTER

Men der var en grund til, at talen blev lang. Xi indledte en ny æra i kinesisk historie: Det er Xi-ismens æra, som efter al sandsynlighed vil komme til at overgå Mao-ismen, som ellers synes uden for al sammenligning. Mao Zedong er skaberen af den kommunistiske stat Folkerepublikken Kina. Han regerede Kina i 27 år på godt og ondt. Men hans status som ekstrem magtfuld leder og som original politisk teoretiker er uanfægtet. Kan Xi komme op på siden af formand Mao og måske endda overgå ham?

De kinesiske ledere efter Mao har gjort forsøget med større eller mindre held: Hua Guofeng, som efterfulgte Mao, prøvede at efterligne Maos udseende.

Deng Xiaoping forsøgte med at føre sig frem som en form for anti-Mao: Kina skulle åbne sig, og den enkelte kineser skulle kunne stræbe efter rigdom. Baseret på denne strate-

giske tæknings simplificerede koncept kom han til at stå som grundlæggeren af "Deng Xiaoping-teorien".

Jiang Zemin, som efterfulgte ham i 1992, formulerede i 2000 et tilsvarende tækningskoncept, som blev kaldt "de tre repræsentationer". Grundindholdet var, at partiet skulle repræsentere 1) Kinas avancerede produktive kræfter, 2) Kinas avancerede kultur og 3) majoriteten af det kinesiske folks interesser. Det blev senere til Jiang Zemin-tænkningen.

Hu Jintao, som blev generalsekretær i 2002, fik også sit eget teoretiske koncept. Det var ikke overraskende baseret på de tidligere generalsekretærer og blev kaldt "the scientific outlook of development", som skulle være en forudsætning for "building a harmonious society". Det koncept fik officiel status som Hu Jintao-tænkning.

BAGGRUNDEN FOR TALEN

Det er så her, at Xi kommer ind i billedet. Han har i sine første fem år som generalsekretær forberedt sig på tidspunktet, hvor han skulle formulere sit eget tækningskoncept. Tidspunktet blev 18. oktober 2017 på den 19. partikongres.

Han udgav i 2015 en bog, som blev distribueret over hele verden og udgivet på en lang række sprog. Bogen, *The Governance of China**, indeholder taler og interviews, som dækker emner, som Xi også tog op i sin store tale. Senere har Xi holdt en række helt centrale officielle taler i nationale og ikke mindst i internationale sammenhænge, hvor han har givet udtryk for synspunkter, der også markerer sig i tiltrædelsestalen.

Det afgørende er imidlertid, at kongrestalen har et helt specifikt sigte: partiet. Alt drejer sig om partiet, dets interne forhold, dets forhold til staten, til befolkningen, til natio-

nen, til det internationale samfund. Meget tager udgangspunkt i partiets vedtægter, der dog blev ændret efter Xis tale, da hans nye teoretiske koncept blev skrevet ind direkte. Næste skridt vil være grundloven, Kinas konstitution. Kinas Kommunistiske Parti diskuterer nu en ændring efter Xis tale.

Men talen er en partital. Når talen er om partiet er der to forhold, der er afgørende:

For det første drejer det sig om partiets inderste kerne, om partiets hellige gral, grundstammen: TEORIEN. Det ideologiske grundlag, som partiet, folket og selve nationen hviler på. Hvordan kan teorien bevares og udvikles.

For det andet om legitimiteten. Hvordan kan befolkningens tilslutning bevares og øges?

XI-TEORIEN

Det er her, Xi sætter afgørende ind. Talen drejer sig om at få søsat et nyt teoretisk koncept: "Socialism with Chinese Characteristics for a New Era". Der er ikke meget afgørende nyt i dette koncept. Socialism with Chinese Characteristics, SCC, har længe været kendt. Men treenigheden af effektiviteten af lanceringen, fremhævelsen af de nødvendige eksisterende byggesten og fremhævelsen af den glørværdige fremtid er nyt.

Hvad er så denne nye æra? Det er kombinationen af fire faktorer: 1) fortiden, 2) teorien om socialisme med kinesiske karakteristika (SCC), 3) SCC's system og 4) SCC's kultur. Den nye æra er et Kina, som er rigt, stærkt, fyldt med den videnskabelige socialismes vitalitet; et stolt Kina, der stormer fremad og er en mulig model for andre udviklingslande.

Igen, ikke meget nyt i forhold til tidligere. Xi havde i lang tid talt om Kinas *New Normal*.

Talen drejer sig om at få søsat et nyt teoretisk koncept: "Socialism with Chinese Characteristics for a New Era"

En ny tid for Kina. Og SCC er et koncept fra 1990'erne, som viser, at forbindelsen til det unikke Kina, det historiske Kina med 5000 års civilisation, er et afgørende fundament.

Det er netop det centrale: Der bygges bevist på tidligere ledes koncepter. Det, Xi har tilføjet, er den kinesiske drøm om national fornyelse, national genfødsel. Drømmen er et kollektivt mål om at kæmpe sig fremad fra opiumskrigen i 1840 og nå det, der skal opfyldes i 2049: et Kina, som er et stort moderne land, som er velstående, stærkt, demokratisk, kulturelt avanceret, harmonisk og smukt.

Det er målet. Det er at "make China strong again". Det er ikke et individualistisk projekt, som vi ser i "den amerikanske drøm". Det er en kollektiv drøm, som omfatter alle dele af samfundet. Også militæret, som fylder ganske meget i talen, er omfattet af den kinesiske drøm.

Kombinationen af teori, kultur, drøm, reform og den imponerende fremgang er en troværdig og holdbar konstruktion, der skal bane vejen for en Xi-isme-ideologi, som er stærk, fordi den både er traditionsbundet og ny, og fordi den viser frem mod endnu mere ambitiøse mål. En helt ny ambition, som Xi har tilføjet, er "det smukke Kina".

MÅLENE

Målene er vigtige. Men teorien er fortsat fundamentet. Den gøres der ufatteligt meget ud af. Uden teorien er partiet ingenting. Og Xis tale er primært til partiet og om partiet. Hvordan kan det styrkes; hvordan kan det bedst tjene folket, så partiet kan overleve?

Derfor gør Xi alt for at understrege, at partiet hviler på marxisme, leninisme, maoisme. At Kina fører en videnskabelig politik, som

hviler på dialektisk og historisk materialisme. At socialisme med kinesiske karakteristika er fundamentet. Samtidig fremhæves det, at "China still is and will long remain in the primary stage of socialism", og at Kina stadigvæk er det største udviklingsland. Der er ingen overvejelser om, hvordan det forholder sig til opfyldelsen af den kinesiske drøm i 2049.

Hvornår holder Kina – en potentiel kommende supermagt – op med at betragte sig selv som et udviklingsland?

Xi har bygget sig selv op som den uundværlige leder. Men vel at mærke uden at fremhæve sig selv, uden at markere sig som frelseren i den kinesiske drøm.

Ved at demonstrere sin status som kommunismens solide støtte, som socialismens forsvarer, som bæreren af den rette teori, gør han alt for at styrke partiet. Det gør han ved at få sin Xi Jinping-teori placeret på linje med Mao. Det er sket ved dels at få indført teorien i kommunistpartiets love og dels ved tidligere at blive placeret som "the core of the party", også på linje med Mao.

Det er Xi Jinpings mesterstykke at se sin Xi Jinping-tænkning placeret i partigrundloven i form af en flere gange gentaget teori-formel på linje med Marxism-Leninism, Mao-tænkning og Deng Xiaoping-teorien. I partisammenhæng er han allerede som 64-årig blevet udødeliggjort.

Kultur er, som vi har set det, en vigtig del af teorien. "Kulturen er nationens sjæl", siger Xi i sin tale. Men kulturen er styret af marxismen. Kulturen skal tjene socialismen.

Alligevel åbner han med den ene hånd op med et kendt maoistisk ordvalg om "letting 100 flowers bloom and 100 schools of thought contend". Men samtidig begrænser

han med den anden den frie udfoldelse ved at fremhæve nødvendigheden af filosofi og samfundsvidenskaber med kinesiske kendetegn og tænketanke med kinesiske karakteristika.

HVAD BEKYMRER XI?

Xi-talen er en lang lovprisning af hans fem første år som generalsekretær og en fremskrivning af den lykkelige udvikling, som forhåbentlig vil udfolde sig frem mod 2050. Udviklingen vil falde i to dele: En række mål skal nås inden 2035. I de næste 15 år vil man nærme sig realiseringen af den kinesiske drøm.

Men fremtiden byder også på problemer, på modsigelser, på trusler. Xi fremhæver, at der er tale om en ubalanceret og inadækvat udvikling; der er også problemer med kvalitet og formål. Problemet med udryddelse af fattigdom er formidabelt. Og der vil være vanskeligheder med regeringsførelse, "law enforcement" og korruption.

Der er store uligheder mellem land og by, mellem meget forskellige regioner, mellem rig og fattig. Store problemer vedrørende undervisning, arbejdsløshed, boliger, sundhed, ældreomsorg. Det samme gælder miljø, manglende økonomiske reformer og innovation. Der er overkapacitet, der er fødevaresikkerhed. Der er vulgaritet og kitsch i litteratur og kunst.

Partiudviklingen er svag. Der er opstået virus, som kan ødelægge partiets helbred. Der er i partiet fortsat for meget gammeldags tænkemåde, selvoptagethed, silo-mentalitet, bureaukratisme, ekstravagance. Privilegiefastholdelse, hedonisme, nepotisme, arrogance, fraktionsdannelse, sekterisme, inkompetence trives i fuld flor.

Hertil kommer sociale spændinger, ideologiske kampe, problemer med national sikkerhed, infiltration udefra, subversion, sabotage, religiøs og etnisk ekstremisme, separatisme, terrorisme, cybersikkerhed, pandemier. Der er meget at forbedre.

DEMOKRATI

Men ellers, som vi har set det, går det generelt fremad med stormskridt. Også på demokratiseringsfronten. Det optræder som et uomgængeligt mantra, at i 2049 vil Kina være et demokratisk land.

Demokrati er et ord, som gentages mange gange i Xis mesterstykke. Det er klart et plusord, som også står side om side med folkets – tidligere proletariats – demokratiske diktatur. Er det partiet, der dikterer?

Demokrati gennemgås som socialistisk demokrati, som intraparty democracy og som socialistisk konsultativt demokrati. Det afgørende synes at være, at demokrati – hvordan det end fortolkes – er anbragt side om side med centrale overordnede begreber som velstand, modernitet, civilisation, styrke og skønhed som det, der skal karakterisere realiseringen af den kinesiske drøm i 2049.

Ingen tiltrædelsestale uden markering af de fundamentale modsætninger, som det foreskrives af marxismen-leninismen. Hvad er de i 2017? Den afgørende modsætning er "between unbalanced, inadequate development" på den ene side og på den anden "the people's ever-growing needs for a better life". Det hævdes, at der her er tale om et historisk skift i, hvad der kan betragtes som de principielle modsætninger.

Det fundamentale modsætningsforhold ikke alene fremhæves, men det gentages i forskellige variationer op til tre gange. Ingen er i tvivl om, at det er et afgørende udsagn i redegørelsen. Det er en modsætning, som partiet nødvendigvis må tage sig af og bearbejde.

UDELADELSERNE

Det, der måske er vigtigst i Xis mesterstykke, er det, der ikke er med. Det er det, som talen ikke er. Den er ikke lanceringen af en langstrakt femårsplansagtig økonomisk plan for Kina frem til 2035 og videre til 2050. Der er få og spredte præcise tal, ingen gentagne produktionsmål. Hovedindholdet er meget brede og vage rammer for Kinas udvikling.

Og vigtigt: Der er ingen markering af, hvornår Kina ophører med at være et udviklingsland. Er det efter første fase, i 2035 eller i 2050? Men med formuleringen af indholdet af den kinesiske drøm er det underforstået, at det er ved at være tæt på. Dermed er talen heller ikke afsløringen af en "grand strategy" for Kina. Men der er lagt nogle klare spor om en glørværdig, men heller ikke overdreven fremtid for Kina.

I talen lægger Xi sig heller ikke fast på en klar kinesisk verdensanskuelse, en teori om verdensordenen. Igen: Talen er primært om partiets rolle og om legitimeringen. Der er ikke noget, der svarer til Maos tre-verdens teori, eller hans teorier om, at krigen mellem den første verdens to ledende magter, USA og USSR, ville ende med en verdenskrig. Xi nøjes

med antydninger af, at Kina er klar til at være med i et globalt ansvar, men alt sammen baseret på konceptet om fredelig sameksistens.

Det er også karakteristisk, at Xi-talen undlader angreb på andre lande – eller underforståede antydninger af, at visse lande søger hegemoni, søger at inddæmme Kina eller hyl-der en "China threat"-teori. Talen er primært om Kinas indenrigspolitiske forhold, som partiet er ansvarlig for.

INTERNATIONAL ORDEN?

En central udeladelse er derfor forestillingen i visse segmenter i det kinesiske samfund om, at det vil være naturligt, at Kina på sigt skulle satse på globalt lederskab, på at erstatte USA som verdens primære og toneangivende magt.

En sådan udeladelse er helt i overensstemmelse med den kinesiske verdensopfattelse. Kina – og hermed Xi – ser en verden, som ganske vist går i retning af multipolaritet, men som fortsat er undergivet et politisk internationalt system, som i mange år fremover vil være præget af et USA – som alt andet lige (uanset Trumps tilbageholdenhed med at fremtræde som verdensleder) – vil være verdens eneste supermagt.

Kina melder sig ikke med forestillinger om selv at fremstå som supermagt.

Det er også karakteristisk, at den hidtil gældende kinesiske opfattelse af den internationale orden, som går ud på, at Kina i de seneste mange år globalt har været placeret i en slags "window of opportunity" med inter-

Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era

*Delivered at the 19th National Congress of the Communist Party of China
October 18, 2017*

Xi Jinping

Comrades,

On behalf of the 18th Central Committee of the Communist Party of China, I will now deliver a report to the 19th National Congress.

The 19th National Congress of the Communist Party of China is a meeting of great importance taking place during the decisive stage in building a moderately

Jiang Zemin under Xis tale

nationale muligheder uden sidestykke, ikke nævnes hos Xi. Hvordan skal det tolkes?

Igen er det nærliggende at pege på, at talen primært er om partiet. Og det er ikke partiets fortjeneste, at den internationale situation har været gunstig for Kina. I 70'erne var Mao flere gange ude med udtalelser om, at "den internationale udvikling var fortræffelig, fordi der er stor uro under himlen". Sådan ser Xi ikke på den nuværende internationale situation.

Gunstige muligheder for Kina er helt overordnet fred, stabilitet og ikke krig. Målet er "world peace and common development". Xi undlader ikke at pege på Kinas afgørende vitale interesser, fastholdelse af suveræniteten, udbygning af øer i det sydkinesiske hav og kravet om genforening, og han flirter her med de nationalistiske strømninger, der findes i Kina.

Men igen er der her tale om en festtale, en tale om hvilken kurs der skal føres, en ideologisk opstrammer, et krav til partiet om enighed og fastholdelse af den ideologiske linje, som kan føre til opfyldelse af den kinesiske drøm.

KULTUR

Her kunne det knibe. Talen fastslår som nævnt, at "kultur er nationens sjæl". Men hvilken kultur? Den buddhistiske, den daoistiske, den konfucianske; for ikke at tale om

den revolutionære som hævder, at dynastier fødes, udvikles og omstyrtes. Derfor er fornyelse, fortsat revolution en nødvendighed.

Der er i talen en klar linje: De vekslende kulturer skal ikke nævnes med navn. Partiet skal kun bindes op på partiets rene ideologi. Den er – man kunne sige uheldigvis – historisk og dialektisk materialisme. For i denne sammenhæng er der ikke umiddelbart megen positiv plads for kultur som forklaringskraft for produktivkræfterne.

Det er derfor karakteristisk, at end ikke konfucianisme – som tildeles en central plads i det kinesiske samfund – nævnes med et ord. Ud over – naturligvis – konfucianismens nøglebegreb: harmoni.

De virkelige skrækscenarier nævnes heller ikke. Det er dem, som partiet har onde drømme om. Mareridt er Sovjetunionens sammenbrud, som i sidste instans førte til det uhyrlige, et egentlig forbud mod Sovjetunionens kommunistiske parti. Dertil efterfølger de farverevolutioner i Mellemøsten og i andre dele af verden.

Det folkelige oprør er "worst case". Det er end ikke nævnt som blot en mulighed.

POPULISME?

Er Xi-talen populisme? Ikke i den forståelse af begrebet, som viser hen til populisme som en politisk fremtrædelsesform, hvor en poli-

tisk gruppering insisterer på at have monopol på at være identisk med "folket".

Kommunistpartiet – som jo virkelig er ærkekommunistisk med hammer og segl-figuren som brand og med mottoet om folkets demokratiske diktatur som varemærke – er ikke identisk med folket, men har til opgave at tjene folket.

Det er i princippet en politisk elite med næsten 90 millioner medlemmer, som på et eksakt teoretisk grundlag forsøger at føre en videnskabelig politik til fremme af folkets og nationens udvikling og tilfredsstille folkets og nationens basale og langsigtede behov.

Så i det perspektiv undgår Xi-talen populismen. Partiet er ikke folket, men skal yde alt for folket. Det kinesiske folk opfordres i talen til at arbejde hårdt for nationen, men det er primært partiet, som skoses for forkerte, fejlslagne, bureaukratiske, korrupte og langtrukne tiltag.

Xi selv undgår også den fristende selvdyrkelse. Den er nedtonet, men den personlige, ydre magt er demonstrativ: Xi er generalsekretær, har et "core" lederskab af partiet, han står for egen teoretisk retning, er præsident, leder af militærkommissionen, commander in chief, dvs. den øverste militære leder, formand for samtlige betydningsfulde partiledergrupper. Xi er den ultimative chef for alting.

Den afgørende modsætning er "between unbalanced, inadequate development" på den ene side og på den anden "the people's ever-growing needs for a better life"

I dyb modsætning, i øvrigt, til Deng, hvis faktiske overordnede lederskab ingen betvivlede, skønt han kun havde en officiel position: leder af militærkommissionen.

Hvorfor nu disse udeladelser; hvorfor er tilsyneladende vigtige forhold for Kina ikke medtaget i Xis tale?

KONTEKST

Xi taler her i en bestemt kontekst. Der er givne mønstre og forudfattede formler og skabeloner for talen holdt af den tiltrædende generalsekretær. Det er naturligvis også unikke forhold, der gør sig gældende.

Det unikke her er ikke mindst, at Xi som generalsekretæren er mere magtfuld end nogensinde før, hvis man ser bort fra Mao, som jo også havde titlen formand. Xi har i den grad konsolideret sin magt ved at satse på en partiregering, det stående udvalg, som er baseret på konsensus mellem flere fraktioner, og ikke mindst på et politbureau, der bl.a. er sammensat af markante Xi-støtter.

Dertil kommer, at han har konsolideret sin magt ved ikke at have peget på en mulig efterfølger i det stående udvalg, som kunne ånde ham faretruende i nakken. Nu er spillet åbent også for en mulig fremtidig ændring af reglerne for valg af generalsekretær.

Xi har jo fremlagt en tofaset udvikling for Kina frem til 2050, hvor første fase kunne blive meget Xi-domineret.

PARTIET OG XI-ISMEN

Men det afgørende for magtkonsolideringen er, at det er lykkedes for Xi at få tilslutning til en placering som førende teoretiker ved at

lancere "Socialisme med kinesiske karakteristika i en ny æra" som en "Xi Jinping-tænkning". Hermed står Xi stærkere end nogensinde: Han har placeret sig i partiets hjerterum som teoretisk tænkner. Teorien – uanset om den udefra set ikke nødvendigvis ser logisk og sammenhængende ud – er den ultimative bærer af partiet.

Men hvis nu partiet er truet? I forbindelse med centralkomiteens 5. plenummøde i november 2016 var Xi ude med en udtalelse om, at medmindre han fik fuldmagt til at gennemføre partiets nødvendige politik, ville partiets, folkets og landets overlevelse være truet.

Det var store ord i november, men ikke desto mindre troværdige. De kom fra lederens mund. Andre – forskere som analytikere og iagttagere – har peget på det samme: Trods tilsyneladende stabilitet synes der at være stor usikkerhed inden for partiet. Kan partiet mobilisere tilstrækkelig legitimitet. Kan partiet levere?

Det er det store spørgsmål nu. For øjeblikket ser stabiliteten ud til at brede sig overalt. Måske også kvælende. Bliver der plads til, at 100 blomster kan blomstre?

En ting er givet: Xi Jinping fik leveret sit meesterstykke, og vejen er vidt åben for Xi-ismen.

* *The Governance of China* er anmeldt af Nils Thøstrup i Danmark-Kina nr. 104 2015 s.13: Xi Dada – manden for det hele. Bind to er lige udkommet på kinesisk og engelsk. Det indeholder 99 af Xis taler, samtaler, instruktioner m.v. mellem august 2014 og september 2017.

Bertel Heurlin, professor, statskundskab
Director, China Security Studies,
Centre for Military Studies, UCPH

TEGNSPROG OG TYDNING I ØST

I Christian Molbechs *Tolv Forelæsninger over den videnskabelige Culturs og Literaturens Historie i den gamle Verden, særdeles i Orienten* fra 1831 kan man læse, at «kinesisk er et virkeligt Tegnsprog, hvis Figurer udtrykke ikke de udtalte Ord, men Ideerne».

Molbechs omtale af kinesisk er optaget i *Ordbog over det danske Sprog* (ODS), som eksemplificering af den første af to underbetydninger af den anden af i alt tre hovedbetydninger af ordet «Tegnsprog», nemlig den – sjældne, ifølge Ordbogen – betydning «(skrift)-sprog, hvis skrifttegn udtrykker de begreber, forestillinger, der ligger til grund for ordene, ikke selve ordene i deres lydlige form». Først under den tredje hovedbetydning, «sprog ell. udtryksform, der betjener sig af (et system af) tegn (gebærder, mimik)», når vi frem til specialbetydningen «spec. om døvstummesprog: Tegn- eller Gebærdesprog».

Det er som bekendt dén betydning ordet «tegn» normalt har i moderne dansk. I *Den Danske Ordbog* (DDO) er den første betydning af «tegn» således «system af håndbevægelser der bruges til kommunikation, især af døve», mens den anden betydning (af i alt to) er den generaliserede forståelse af tegnsprog som «måde at kommunikere på hvor man prøver at gøre sig forståelig ved hjælp af gebærder og mimik».

Hvad der i den ældre ODS blev anført som den første hovedbetydning, nemlig «system af tegn, der anvendes inden for en videnskabsgren», f.eks. «det kemiske Tegnsprog», er i DDO helt forsvundet.

I Politikens *Nudansk ordbog* kunne man endnu læse, at «matematik og naturvidenskaber anvender tegnsprog» i betydningen «symboler», men det er en sprogbrug på vej ud af sproget. På idiomatisk nudansk betyder «tegn» det (eller de) sprog, som fremfor alt døve gør brug af.

Hvis man i en ny dansk bog om klassisk kinesisk sprog og litteratur læser, at kinesisk er et «tegn» sprog, kan man derfor blive lettere for-

virret. I Hugo Hørlych Karlsens *Tegn og tyding: Kinesiske klassikere*, som i 2017 er udkommet som e-bog på forlaget NordØsten, benævnes det skriftsprog, de kinesiske klassikere er skrevet i, gennemgående som klassisk kinesisk tegnsprog.

Forvirringen er imidlertid kun ganske let, for man forstår øjeblikkeligt ud fra sammenhængen, at der ikke er tale om tegnsprog i ordets normalbetydning. I bogens indledning oplyser forfatteren, at han i «de klassiske kinesiske tekster mødte [...] en litteratur, som for mig var og er den dybeste beskrivelse af livet i os og uden for os. Jeg ønskede at lære det arkaisk og det klassiske kinesiske sprog for at kunne læse både de poetiske værker og de medicinske klassikeres tegnsprog».

Her menes naturligvis ikke andet, end at forfatteren ville lære at læse kinesisk, og til den ende måtte han lære at læse kinesiske skrifttegn, som jo ofte blot omtales som «kinesiske tegn». Ordet «tegn» er derimod ikke en almindelig betegnelse for det kinesiske skriftsprog, selv om vi ovenfor så, at en lærd mand som Christian Molbech i sin tid kunne omtale kinesisk skrift som «et virkeligt Tegnsprog» ud fra en i hans tid (og senere tiders) udbredt misforståelse af, hvordan de kinesiske skrifttegn fungerer. En nutidig sinolog ville aldrig finde på at omtale kinesisk skrift som et tegnsprog, dels fordi ordet i mellemtiden så at sige er blevet optaget på andet hold, dels fordi kinesisk skrift ikke er et tegnsprog i den betydning, man på Molbechs tid gerne opfattede det som, specielt hvis man ikke kunne kinesisk.

Forfatteren Hugo Hørlych Karlsen, som i modsætning til den lærde Molbech har oversat flere kinesiske skrifter til dansk, bruger næppe ordet «tegn» i en «molbechsk» betydning. Det er ikke nogen pointe i hans bog, at kinesiske tegn gengiver «ideer» fremfor «lyde». (I realiteten er der tale om en kombination).

Når jeg her bruger tid på hans originale

og uidiomatiske – nærmest poetiske – brug af ordet «tegn» sprog, er det, fordi det bringer os til kernen (eller en af kernerne) i hans bog. Tidligt i bogen lancerer han, hvad han kalder «det idiomatiske aspekt» ved klassisk kinesisk, og formulerer, hvad man må kunne kalde for en af bogens centrale teser:

«[...] de klassiske tekster i sig selv og det enorme korpus af kommentarer gennem årtusinderne og af oversættelser gennem de senere århundreder overbeviser mig mere og mere om, at ingen af os, uanset vores baggrund, er i stand til at kende dette sprog som det sprog, det virkeligt var. Jeg tænker på det idiomatiske sprog, som det var dengang for over 2000 år siden – og med idiomatisk mener jeg det, der var særegent i sproget, for eksempel faste udtryk og bestemte vendinger med en anden betydning, end der gængs ligger i det enkelte tegn og dets indplacering i forhold til den regelrette grammatik, som vi har indsigt i og har som rettesnor for vores læsninger.»

(Originalens fremhævnings)

Forfatteren går videre med at illustrere, hvad han mener med idiomatisk ved hjælp af en lang række talende eksempler på dansk.

Det første, udførligt udarbejdede, eksempel angår en danskers evne til at få fat i betydningsforskellen mellem «De går ned ad gaden og ser solen» og «Dem, der går ned ad gaden, ser solen». «Det er en ganske lille nuance i sætningskonstruktionen, der giver så enorm en forskel i det, der udtrykkes. Der vil være lagt op til noget vidt forskelligt, hvis for eksempel en romans åbningsord eller de første ord i et digt er den ene eller den anden af de to anførte sætninger».

Et andet eksempel er forskellen på «af-læsning» i henholdsvis udsagnene «Aflæsning af affald forbudt» (på et skilt ved stranden) og «Aflæsning én gang om ugen» (på et el-målerskab). At det drejer sig om to forskellige ord, skal man kunne dansk for at se og høre. For ikke at snakke om hvad man skal kunne af dansk for at «blive brændt af», «sluge kameler» og «tage benene på nakken» uden at tage sin død af det.

Forfatterens pointe med disse og andre eksempler er, at hvis man om tusinder af år skulle læse vor tids danske skrifter, ville man støde på mange sproglige problemer, som ligner dem, vi i dag støder på, hvis vi giver os i

kast med at læse de tusinder af år gamle kinesiske skrifter. Det har han givetvis ret i. De, der skrev disse skrifter, kunne klassisk kinesisk bedre end nogen i dag kan gøre sig håb om at kunne det. Selv eksperter i klassisk sprogologi går utvivlsomt glip af nuancer i datidens idiomatik.

Med vores indledende eksempel: Kun hvis man kan en god portion nudansk, vil man for det første opfatte Hørlych Karlsens brug af ordet «tegn» som en uidiomatisk benævnelse for kinesisk skriftsprog, og for det andet straks opfatte, at der naturligvis ikke er tale om tegnsprog i gængs forstand, men om en særlig og måske ovenikøbet poetisk benævnelse, som kun giver mening i lige denne bog. Forfatteren har så at sige skabt sit eget idiom. I udtrykket «kinesisk tegnsprog» kan læseren næsten fornemme en forelsket littrats kærlighed til sine kære kinesiske tegn. På lidt afstand og revet ud af sin sammenhæng, vil udtrykket let kunne komme til at misforstås som rent vrøvl.

Eksemplet «tegn» illustrerer desuden en anden af Hørlych Karlsens centrale teser, som hænger sammen med den første (og som er det næste han tager op til diskussion i bogens indledende kapitel), nemlig at van-

skelighederne med at forstå klassisk kinesisk hænger sammen med, at sprog forandrer sig.

Vi har set, at ordet «tegn»s semantiske register – hvad man med K.E. Løgstrup alternativt kan kalde ordets «vidde» – har gennemgået en historisk «glidning» indenfor det tidsspan, som adskiller nudansk fra det dansk, som er beskrevet i *Ordbog over det danske Sprog*. En af specialbetydningerne er rykket op som hovedbetydningen.

Hørlych Karlsen giver selv et ældre dansk eksempel på (skrift)sproglig forandring: «Her i Danmark måtte Anders Sørensen Vedel, der levede 1542-1616, omskrive en 50, halvtreds!!!, år gammel tekst til læserne, fordi det skrevne sprog havde forandret sig så meget i mellemtiden», og han tilføjer: «Generelt vil jeg sige om de ældste danske tekster, som jeg gennem årene har arbejdet intenst med, at også de er på mange måder ekstremt vanskelige at begribe».

Så kan man nemt forestille sig, hvordan det må være at skulle begribe de ældste kinesiske tekster, hvilket netop er Hørlych Karlsens pointe. Han giver indledningsvis et levende indtryk af den indsats, der skal til for bare at nærme sig materien: «Gennem årene er jeg gennem opbygningen af et omfattende ordbogsapparat, ved brug af andre hjælpemidler, især af digital art, og gennem vedvarende studier i tegnene og grammatikken blevet selvlært i dette tegnsprog».

Det vil føre for langt at komme ind på de mange ting (for ikke at tale om tegn), Hugo Hørlych Karlsen er omkring i sin bog. Bogen fylder i min pdf-udgave i alt 49 sider, men fremstår trods sit relativt beskedne format som mangfoldig. En flimrende typografi, med stadig vekslen i linjeafstand, ser ud til at skyldes, at de kinesiske tegn optager mere plads på linjen end de danske bogstaver. Man vænner sig hurtigt til det, og bogen er jo desuden hurtigt overstået. Måske veksler typografien også alt efter, hvad slags boglæserapparat man bruger. Forlaget oplyser således, at bogen er på 58 sider, mens den i min version er ni sider kortere.

Bogen er delt i fire kapitler. Det første kapitel, som vi har citeret fra i det foregående, hedder 1. *Hvad er sprog? Klassisk kinesisk belyst ud fra dansk sprog* og er på knap syv sider.

De to næste kapitler, på henholdsvis nitte og ni sider, hedder 2. *Det klassisk kinesiske sprog. Grundlæggende karakteristika og*

*ude i vildniset ligger et dødt dædyr
indsvøbt i det hvide græs.*

*Den unge kvinde har forårets kærlighedslængsler i sit bryst.
Den fine herre lokker hende.*

*ude i skovene er der lave, kratagtige bevoksninger.
ude i vildniset ligger et dødt dædyr,
svøbt ind i og bundet med det hvide græs.
Den unge kvinde er som jade.*

*'Langsomt! Og blidt, blidt!
Krøl ikke mit lommetørklæde!
Stille, stille, eller min hund begynder at gø!'*

野有死麋
白茅包之
有女懷春
吉士誘之

林有樸檉
野有死鹿
白茅純束
有女如玉

舒而脫脫兮
無感我帨兮
無使龍也吠

*Fra Shi jing, Odernes bog, Kinas ældste digtantologi, samlet ca. 600 f.Kr.
Oversat af Hugo Hørlych Karlsen*

oversættelsesproblematikker og 3. *Det klassiske kinesiske sprog. Baggrund og mere om oversættelsesproblematikker*. Disse to kapitler, og specielt kapitel 2, er selve maven i bogen.

Forfatteren giver her talrige eksempler på, hvilke iagttagelser han har gjort sig i sine forsøg på at fortolke og gengive ord og begreber i de gamle skrifter. Undervejs får vi en række prøver på både andres og især hans egne oversættelser af værker som *Digtenes klassiker (Shi jing)*, *Daode jing* (Klassikeren om vejen og kraften) og *Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin (Huang di nei jing)*, sidstnævnte tit henvist til med titlerne på dens to dele, *Ligefremme spørgsmål (Su wen)*; om almen medicin), og *Den mirakuløse akse (Ling shu)*; om akupunktur).

De poetiske eksempler er umiddelbart af en vis interesse for enhver ven af kinesisk digtning. Et af bogens skønneste steder (i kapitel 2) vedrører en detalje i et af de mest antologiserede og oversatte digte fra *Shi jing*, «Ude i vildnisser ligger et dødt dådyr» (23/II.12: *Ye you si jun*), hvor en mand forfører en kvinde i en kratkov. Hun siger i sidste strofe: «Langsomt! Og blidt, blidt! / Krøl ikke mit lommeterklæde! / Stille, stille, eller min hund begynder at gø!».

Hørlych Karlsen kommenterer: «Datidens mennesker har jo vidst, hvor pigerne og kvinderne bar deres lommeterklæder, nemlig kilet ind ved bæltet, de bar om taljen. At have viden om denne pikante detalje er nødvendig for at få den fulde oplevelse af dette smukke, vovede digt».

Og så er der spørgsmålet om, hvad en oversætter skal gøre. Oplyser man om detaljen (taljen) i en fodnote, «som kan risikere at påføre en tyngde, en tung profanitet, som ødelægger den umiddelbare oplevelse», eller tager man bæltet med i oversættelsen, eller «lader man sætningen mere ordret stå, som den står og lader dermed den nutidige læser stå frit med hensyn til at forestille sig, hvor dette lommeterklæde mon har været båret». Hørlych Karlsen vælger den sidste løsning.

Det er også den løsning, James Legge har valgt i sin stadig meget læste oversættelse fra 1871, oprindeligt trykt i *The She King or The Book of Poetry*, fjerde bind af Legges store fembindsværk *The Chinese Classics: with a Translation, Critical and Exegetical Notes, Prolegomena, and Copious Indexes*, som udkom i årene 1861–1872. «Slowly; gently, gently; / Do not move my handkerchief / Do not make

my dog bark», lyder det her. Legge følger rigtignok en filologisk kommentar til digtet, i form af en fyldig note, men hans oversættelse kan læses (og bliver ofte genoptrykt) uden kommentaren.

Robert Payne, i *The White Pony: An Anthology of Chinese Poetry* fra 1947, nøjer sig i sin oversættelse ligeledes med lommeterklædet: «Please, sir, do not touch me / Please, sir, don't take my kerchief / Don't make my dog bark». Payne intensiverer til gengæld det erotiske i situationen med pigens «do not touch me ... don't take my ...». (Paynes gentagne «sir» virker måske og specielt på en nutidig læser lidt i modsat retning; men der er i digtet tale om «a fine knight», eller, hos Hørlych Karlsen, «den fine herre»).

Bernhard Karlgrens prosaoversættelse i *The Book of Odes: Chinese Text, Transcription and Translation* fra 1950 ligger tæt på Legges version: «Slowly! Gently! Do not move my kerchief; do not make the dog bark!», men, som hos Hørlych Karlsen, bliver pigens bønner endnu indstændigere og måske uanstændigere ved tilføjelsen af – flertydige – udråbstegn.

Arthur Waley tager i sin *Book of Songs: The Ancient Chinese Classic of Poetry* fra 1937 taljen med: «Don't pull the kerchief at my waist».

Ezra Pounds langt friere gendigtning i *Shih-ching: The Classic Anthology Defined by Confucius* fra 1954 går lige på og hårdt: Tørklædet er i hans version blevet til en bælteknude, «girdle-knot», som pigen beder elskeren om at give slip på: «Hark! / Unhand my girdle-knot, / stay, stay, stay / or the dog / may / bark».

Hunden skal i Pounds version allerede til at gø («Hark!»), og pigen udbryder et «stay, stay», som ved siden af at være rettet til elskeren også er et gentaget «læg sig!» til hunden. «Stay, stay, stay» til elskeren kan læses både som et febrilsk «vent, vent, vent» eller «hold nu op», og som et ophidset bud om at blive ved. «Hark, hark the dogs do bark» er et engelsk børnerim med rødder i middelalderisk folkesang- og trubadurtradition, som i Pounds «modernistiske» version klinger med som reminiscens af og påmindelse om en ældgammel sangkultur, som digtene i *Shi jing* på kinesisk side tager endnu ældre del i.

Digtets beskrivelse af pigen, der gør lidt for ivrig modstand («The lady who doth protest too much», som englænderne siger med et Shakespeare-citat), bliver hos Pound yderligere accentueret i et lydigt ordspil på «not» i «knot» i «girdle-knot». Hører man godt efter, kan man høre, hvordan Pound får brugt bindestregen i «girdle-knot» til at slå en næsten umærkelig, men umiskendelig poundsk geni- og drengestreg: «Unhand my girdle-knot»: «Hænderne væk fra mit bæltsted. Eller det ka' vi da godt prøve». Og mon ikke «girl» og «not» klinger med? Pigen er ikke jomfru mere, så meget er sikkert, efter at Pound er færdig. («Dead as doe is maidenhood», hedder det i hans eksponering af en jagtmetafor, som går forud i digtet).

James Legge tolkede i 1871 det hele i mere dydig retning, som et afslag. Det fremgik rigtignok mest eksplicit af overskriften i hans noget nedtyngende kommentar, som var den «titel», han gav digtet: «A virtuous young lady resists the attempts of a seducer».

Da Legge fem år senere, i *The Book of Poetry* (1876), gav sig til at omdigte sine oprindelige oversættelser i digterisk retning, gav han den hele armen, men i modsat retning af Ezra Pound: «'Hold thy hand, and beware, sir,' / she cries. / 'Be thou civil, and haste not to wrong. / Meddle not with my handkerchief's ties. / Do not make my dog bark. Pass along.'».

Hørlych Karlsen placerer i lighed med de fleste andre den dramatiske situation i digtet et sted mellem det dydige og det fuldbyrdede.

Andre af eksemplerne i *Tegn og tydning* kræver nok, at man i lighed med forfatteren er mere end almindeligt forhippet på at sætte sig ind i kinesisk oldtidsmedicin, ellers får man næppe mod på at høre for godt efter:

«... Der kommer støj i ørerne. Styrk Gæstekejseren, Kezhuren, G 3 (også kendt under navnet: Den Øverste Port, Shangguan, G 3) og det punkt på tommelfingeren, der ligger over neglen, hvor den støder sammen med kødet (Mindre Metal, Shaoshang, L 11)», hedder det eksempelvis i et uddrag af *Den mirakuløse akse*, med forfatterens temmelig indforståede forklaringer i parenteser.

Når forfatteren går i rette med den tyske sinolog og medicinhistoriker Paul Unschuld's oversættelse af samme skrift, får vi at vide, at «Der er enkelte elementære fejl i hans oversættelse. Blandt andet anfører han, at et akupunkturpunktnavn, som anføres i *Den mirakuløse akse* [...] er ukendt. Det er det imidlertid ikke. Det er velkendt og findes anført i værker, jeg kan slå op i» – men det er så også, hvad vi får anført om de velkendte værker, som Paul Unschuld er ubekendt med og derfor ikke kan slå op i.

Vi får flere indblik i de til tider meget hidsige diskussioner, som angiveligt føres mellem internationale kapaciteter omkring oversættelsesproblemerne. Dels sker det gennem citater og parafraser i bogen selv, dels ved at læseren henvises til eksempler via elektroniske links (et virkemiddel som e-bogformatet muliggør; i en rigtig bog ville man være afhængig af nogle ordentlige henvisninger):

«Jeg er sikker på, at mange læsere vil blive forbavsede, nogle dybt chokerede, over den ekstreme grad af verbal slåskamp, man bliver vidne til gennem disse tre links. Der uddeles virkelig knockout-intenderende knytnæver lige til hagen mod modstanderen». Det lyder unægteligt forlokkende!

De diverse polemikker bliver i bogen afbalanceret af mere fredsommelige meningsudvekslinger, som f.eks. en debat, som er gået for sig mellem akupunktørerne Kieran Jones, Andrew Arthur Prescott og forfatteren selv på «det internationale forum *Scholars of Chinese Medicine*» (en lukket facebookgruppe på to et halvt tusind medlemmer, viser det sig, hvis man googler dem) vedrørende en omstridt passage i en af de medicinske klassikere.

Virkelig balance i ens indtryk af feltet kommer der, når enkelte bidragsydere uforbeholdent anbefales, således specielt «to, som for min opfattelse på forbilledlig vis gør sig befordrende og åbnende overvejelser over problematikken med at forstå og med at oversætte de kinesiske klassikere. Og det er

to kvinder, der samtidig leverer fremragende oversættelser».

Det drejer sig om forskerne Ellen M. Chen og Dominique Hertz, som har oversat henholdsvis *Dao dejing* (*Tao Te Ching: A New Translation with Commentary*, 1989) og *I Ching* eller *Yijing* (Forvandlingernes bog), sidstnævnte efter det såkaldte Mawangdui-manuskript, som man fandt i 1973 (*Das Mawangdui-Yijing: Text und Deutung*, 1996). «De to nævnte kvinder kan virkelig anbefales for den, der ønsker at læse kvalificerede hypoteser, der samtidig vedgår sig at være hypoteser». Eller med Gasolin-sangeren Kim Larsens ord: «Kvinder – får det hele op at stå».

I fjerde kapitel, 4. *Afsluttende pointe*, opsummeres bogens hovedproblematik i kort begreb på en halv side, under overskriften *Ønsket*. Afsnittet starter med: «Jeg har med denne lille bog ønsket at give et indblik i nogle af de grundlæggende træk ved det arkaiske og klassiske kinesiske tegnsprog og de problematikker, jeg ser i forbindelse med at læse det og oversætte det».

Den opmærksomme læser kan ikke undgå at lægge mærke til at «ønsket» i rask rækkefølge her optræder som substantiv (i overskriften) og som verbum (i første sætning). Med andre ord: «Ønsket» er et «tegn» som kræver «tydning», og det kan kun meningsfyldt ske i en given sammenhæng. Dette er kun et af mange humørfyldte små indslag i bogen, om hvilke man må konstatere, at de såmænd også er alvorligt ment.

Bogen er i det hele taget skrevet i en ret uhøjtidelig tone, det høje emne taget i betragtning. «Jeg er en ivrig lystsejler», får vi at vide i starten af et afsnit (a propos idiomatik) om, hvordan det var at læse en sejlerartikkel skrevet af en tysker på grammatisk korrekt, men ikke desto mindre svært forståeligt dansk.

I kapitel 3 går et par sider med til at beskrive, hvordan forfatteren jagtede den helt rigtige oversættelse af et bestemt tegn i klassikeren *Den mirakuløse akse*. «Efter et par dages søgen østen for solen og vesten for månen kom ordet til mig i et frit øjeblik, hvor jeg slet ikke tænkte på det».

Før han i den nævnte Paul Unschuld's tyske oversættelse af bogen finder nøjagtigt den samme oversættelse, som den han efterhånden selv kommer frem til på dansk,

har han været vidt omkring: «... blandt meget andet også til den for mig ellers ukendte moderne kinesiske sangerinde og skuespiller Wang Fei [...] også kaldet Faye Wong, og en musikvideo, hvor hun synger en sang, der netop hedder [det pågældende tegn] [...]. Så på den måde lærte jeg også en sangerinde og en moderne tekst at kende».

«Sådan er der jo så meget», som Shubidua med livsklog erfaring sang i klassikeren *Livets pølse*.

Sibi scribere, «at skrive for sig selv», hedder en af Friedrich Nietzsches aforismer: «Den fornuftige forfatter skriver for ingen anden eftertid end sin egen, dvs. for sin alderdom, så han også i den kan blive lykkelig». Skrivemåden vil nok af nogle kunne opfattes som lovlig selvcentreret. Overdreven præcision i begrebsbruken skal man heller ikke altid forvente af en fremstilling drevet frem af lykkelig fornuft.

«Jeg kan kun med mange hjælpemidler læse arkaisk og klassisk kinesisk. Moderne forenklet kinesisk forstår jeg ikke», indrømmer forfatteren, og det er jo godt, eftersom ærlighed er en dyd. Men selv en læser, som ikke kan kinesisk, vil studse over, hvad indrømmelsen ærlig talt betyder. Moderne kinesisk er ikke forenklet. Moderne kinesisk er et sprog. Altså menes der nok de moderne «forenklede tegn», som i dagens Kina eksisterer side om side med de «traditionelle» og grafisk mere komplekse tegn.

Begge skriftsystemer kan bruges og bliver brugt til at skrive moderne kinesisk med, selv om forenklede tegn under Folkerepublikken er blevet udviklet og systematiseret til en national skriftkonvention, som i Fastlandskina er blevet gældende standard i de allerfleste sammenhænge. (I modsætning til i Taiwan, hvor de traditionelle tegn er dem, der fortsat gælder). «Moderne forenklet kinesisk» er i bedste fald en *shorthand* for det tegnsæt, man i det moderne Kina har gjort til sin officielle skrift.

Så forfatteren mener snarere, at han kan læse klassisk, men ikke moderne kinesisk, hvad enten sidstnævnte skrives med traditionelle eller forenklede tegn. På samme måde vil en klassisk filolog kunne sige, at han kan læse klassisk græsk men ikke nygræsk. Det er to forskellige sprog, uagtet græsk og græsk i en anden forstand er «samme» sprog. Det er nok noget i den retning, der menes.

Så langt, så godt. Men det bliver ikke bedre af den forklaring, forfatteren giver i første kapitels *Historisk rids*: «"Litterært kinesisk" er det skriftsprog, som blev brugt fra omkring 200 op til omkring 1960, hvor det gradvist blev erstattet af et skriftsprog mere formet efter det talte sprog. Vi får hermed "moderne kinesisk" eller "forenklet kinesisk".»

Her fyres et par misforståelser af i rask rækkefølge. At forenklet tegn er for det første en skriftpraksis, som går flere tusind år tilbage. Og for det andet drejer hverken ældre eller de moderne forenkledte tegn sig om en skrift «mere formet efter det talte sprog».

Er de formet efter noget, er det ikke efter mundens, men efter håndens arbejde. Man stryger nogle strøg for at få farten op. Eller sagt på en anden måde: Skal man læse klassisk kinesisk, skal man kunne klassisk kinesisk. Det kan man ikke ved at læse tegnene. Man skal læse sproget.

Havde forfatteren ordlagt sig mere præcist om disse grundlæggende ting, ville han modarbejde indtrykket af at skrive sig ind i en hanestolt vestlig tradition for at lade sig fascinere af de kinesiske tegn på baggrund af misforståelser.

Til gengæld kan man roligt sige, at forfatteren lever op til Ezra Pounds berømte maksime om den stemning, som bør råde i litterære studier. Maksimen kommer bedst til sin ret på originalens engelsk: «Gloom and solemnity are entirely out of place in even the most rigorous study of an art originally intended to make glad the heart of man».

Tag f.eks. en sætning som denne: «For ikke blot er tegnsproget unikt og indtryksfuldt og for øvrigt æstetisk smukt, men værkernes værdi som poetiske og filosofiske, som naturbeskrivende, samfundsanalyserende og så at sige menneskekundskabsafdækkende tekster er enestående og for min læsning ligeså dugfriskt aktuelle, som da de blev skrevet». Her mangler vist kun et udråbstegn!

Men udråbstegnet er et tegn, forfatteren med velberåd hu undgår at gøre udstrakt brug af. Det ville næsten blive for meget. Kun en hel del gange i sine egne oversættelser fra kinesisk gør han brug af dette tegn (som i digtet fra *Shi jing* nævnt ovenfor, eller i oversættelsen fra *Daode jings* 20. kapitel, «digtes digt», som med bravur afslutter kapitel 3, med flere poetiske udråb af typen: «Formløs er jeg! Som havet»), samt enkelte andre gan-

ge, når en pointe skal fremhæves med eftertryk (således de tre udråbstegn i det tidligere citerede sted om Anders Sørensen Vedel).

Læg i øvrigt mærke til, hvordan den nylig citerede sætning («For ikke blot er tegnsproget unikt og indtryksfuldt ...») skifter syntaks undervejs: «... værkernes værdi ... er ... enestående og ... dugfriskt aktuelle».

Den mundrette, såkaldt «løse periode» vi kender fra europæisk barok, er et yndet greb i forfatterens prosa; hvad enten det så også altid er bevidst, eller nu og da skyldes, at begejstringen løber af med bogstaverne. *Style rêlâché*, «afslappet stil», er en af klassisk fransk stilistikks termer for den manér.

Lige så intenst begejstret som forfatteren er for de kinesiske klassikere, lige så afslappet kritisk er han overfor enhver, der måtte finde på at gebærde sig som «autoritet» på området, det være sig ordbogsforfattere, oversættere eller andre. Som forfatteren ikke bliver træt af at påpege, findes der sjældent enkle facitsvar med hensyn til, hvordan de klassiske tekster skal fortolkes.

Det sker for eksempel ikke så sjældent, at oversættere finder på at revidere deres oversættelser: «Så selv i deres eget forfatterskab og i relation til deres egne oversættelser ophæver de for en nærmere betragtning den glorie af ufejlbarlighed, som de kan være omgivet af».

Eller som det i det afsluttende kapitel opmuntrende understreges: «Hver enkelt af os har ikke grund til at lade os lamme af ærefrygt over for eller standse af angst for ikke at være indsigtfulde nok set i forhold til de efter min mening altid falske autoriteter».

At autoriteterne altid er falske, skal ikke forstås på den måde, at de altid lyver eller tager fejl. Det betyder bare, at de aldrig hver især sidder inde med den fulde og hele sandhed om alle tegnene en gang for alle. *De nye fortolknings åbninger ender aldrig*, som en af underoverskrifterne i bogen siger. Det er det, man på universiteterne kalder det hermeneutiske cirkus. Det bliver bare ved.

«Den absolutte autoritet er væk, ja», hedder det midtvejs i bogen: «Men den levende læsning i en gensidigt respekterende holdning til hinandens arbejdsindsats og prøvender forslag er sat fri».

Synspunktet gentages i fjerde kapitels *Ønsket*: «Jeg har ønsket at relativere de såkaldte autoriteters status og i stedet bygge en mere åben holdning op til områdets problematik-

ker, end jeg mener gennemgående at være stødt på i diverse polemikker».

Hvad der kan komme ud af en sådan fri og åben holdning til de kinesiske klassikere, er bogen *Tegn og tydning* selv et eksempel på. Jeg kommer under læsningen af den, og under min skrivning af denne anmeldelse, til sidst til at tænke på en sætning af den tyske filosof Walter Benjamin. Benjamin kommenterer den gode stemning, der hersker i Bertolt Brechts lange, fortællende digt om, hvordan vismanden Laozi under en rejse lod sig overtale af en lægmand (en tolder) til at nedskrive sin visdom. De 81 afsnit han skrev, kom til at udgøre taoismens klassiker *Daode jing*.

Benjamin skriver, i Laozis (og Brechts) ånd: «Den, der vil have det hårde til at vige, skal ikke lade nogen anledning til venlighed gå fra sig».

Amund Børndahl er cand.philol. i latin og lektor i retorik og filosofi ved Universitetet i Bergen.

ىلىيەتتىن نەمگەل زىب

咱们做拉面

BIZ LENGMEN ITEYLI

Nudlerne har vandret med karavanerne langs Silkevejen. Sådan går historien om Marco Polo og den italienske spaghetti. Men det er vist en skrøne. Nudler har været fabrikeret i århundreder langs det, som senere er kaldt "silkevejen".

Sådan set er der jo kun to ting, man kan gøre ved en blanding af mel og vand: Man kan enten koge den i vand eller stege/bage den. I bund og grund så simpelt, at nudler sagtens kan være opstået flere steder uafhængigt af hinanden.

De fleste, som har været et par uger i det nordvestlige Kina, er stødt på håndfremstillede nudler: En stor dejklump, som er trukket ud i lange, tynde strimler, kogt og så senere serveret i en skål eller på en tallerken. Eller nogle tykkere nudler, revet af dejklumpen og ned i det kogende vand ved hjælp af et rivejern. Eller små stykker plukket af med fingrene direkte ned i det kogende vand.

Ofte bliver det gjort ganske kunstfærdigt på små lokale spisesteder og på større som

en hel opvisning, især af hvordan man trækker et bundt ud af en dejklump.

Ingen tvivl om, at der er lokale variationer. Men i hele området fra Ningxia, Lanzhou og vestover til Kashgar i Xinjiang laver man nudlerne. Basalt set efter samme opskrift. Og der er altså ikke noget trykkeri i det: Man kan sagtens selv lave dem, hvis man vil. Det kræver hverken pastamaskine eller andet udstyr end nogle skåle og et godt rent bord. Men øvelse og atter øvelse – godt, at ingredienserne ikke er så dyre

Alle nudler fremstilles på stort set samme måde, men her vises det, hvordan det foregår à la kashgari, dvs. som i Kashgar/Yarkent i Xinjiang. På uyghur hedder nudlerne "lengmen/لەڭمەن", som nok er et lån fra kinesisk "lamian/拉面", men etymologien må lingvister hellere tage sig af. Resultatet, det vil sige de retter, hvori nudlerne indgår, er dog lidt forskellige.

Det er egentlig let: To 1/1 mål mel og ca. et 4/5 fyldt mål vand. Der skal en vis mæng-

de salt i vandet. Saltet røres ud i vandet, og opløsningen skal smage en anelse salt. Intet hævemiddel. Man hældes melet op i et dejfad og tilfører langsomt vand (med det opløste salt), til dejen har en konsistens, som slipper fra dejfadets sider. Der skal æltes meget og længe, og dejen skal være elastisk. Dejen skal være fast og også slippe bordet/skålen, når den er færdigæltet.

Hvis man begiver sig ud i at lave nudler selv, skal man nok eksperimentere med melet, da det ikke er ligegyldigt, hvilken slags hvedemel man benytter. I Kina kan man købe hvedemel, der er særligt beregnet til nudelfremstilling. Desuden vil dejens evne afhænge af saltmængden. For lidt eller for meget salt i dejen nedsætter dejens elasticitet, som er afgørende, når man skal trække nudlerne.

Dejen udrulles i en smule olie (raps- eller solsikke-) på det rene bagebord. "Pølserne" lægges derefter tilbage i dejfadet. Når man er klar med det kogende vand i wokken, ruller man dem ud til tyndere, tager dem op i hænderne og trækker dem ud.

1 og 2:

Først deles dejen i passende portioner. Der er smurt et tyndt tyndt lag olie på bordet.

3 og 4:

Portionerne rulles ud i "dejpølser", og der skal være tilstrækkelig olie på overfladen, så de ikke klister sammen i fadet. Dækkes til med film, så de ikke udtørres.

5 og 6:

*Så ruller man dem tyndere.
Husk den olierede bordplade.*

7 og 8:

*Flere og flere og
længere og længere.*

9 og 10:

*Til sidst kan de vindes som garn
og trækkes så tynde, som man gerne
vil have dem.*

11 og 12:

*Op i wokken. Koges i vand tilsat salt.
Kogt passende møre (afhænger af
tykkelsen), skal de tilbage i koldt vand.
Hvis man vil have dem serveret
varme, skal de tilbage i det kogende
vand – det kolde vand er for, at de ikke
klistrer sammen – måske også en ide,
når man koger færdiglavet
"billig spaghetti"?*

13 og 14:

Der skal også kød og grønt til.

Bedst er det med lam.

For at få den rigtige smag frem skal det steges i en wok med spidskommen og løg.

Her bruger vi "alt godt fra køleskabet", dvs. en kartoffel, bønner, tomat osv.

Peberfrugter indgår normalt, og der skal traditionelt iblandes godt med tørrede chili.

15 og 16:

Dagens ret.

Nudlerne kan anvendes i alle nudelretter fra Nordvestkina, og grundopskriften til dejen er den samme. Hvis nudelretten skal være traditionelt kashgarlik, skal den laves med lamme-kød, stegt i wok med løg og grøntsager. Som vanligt skal det steges ved høj varme, højere end man normalt kan opnå på et almindeligt dansk elkøkken, ligesom de fleste danske gasblus heller ikke er kraftige nok. Man må eksperimentere sig frem.

Hvis der er dej tilovers, kan man også lave en traditionel Lanzhou-nudelsuppe. En købe-ekstrakt og et stykke skært oksekød kogt i et par timer, og man har den dejligste Lanzhou Niuroumian (兰州牛肉面).

Chiliolien er i øvrigt lavet ved at hælde skoldhed rapsolie ned over finthakket hvid-løg og chilipulver i en ildfast skål.

God fornøjelse!

Ingredienserne er følgende, idet variationer forekommer, og hver familie har sine traditioner:

- Kød (lam)
- Løg
- Bladselleri
- Tomat (ej for meget, en til halvanden finthakket er nok, det er ikke tomatsovs)
- Peberfrugter (i alle afskygninger)
- Chilier (helst friske, gerne stærke)
- Bønner, grønne
- (Ingefær, frisk, i små stykker)
- (En enkelt kartoffel i stykker)
- Salt

PS: Det tager en hel del eksperimenteren, før man får et autentisk og pænt resultat, men så kan man til gengæld servere en ret, som naboen sandsynligvis ikke matcher.

Ulrik Tarp Jensen flyttede i 2015 til Beijing for at tage en kinesisk MBA. Han er uddannet økonom og har mange års erfaring med Kina.

NEDSLAG FRA EN FERIE PÅ TAIWAN

Fortsat fra for- og bagside...

Der er meget at se og opleve på Taiwan. Det kan man også konstatere af mængden af fotos, der er hjembragt. Men vælges skal der, og vi har valgt at bringe i alt fire historier inklusive bagsiden. De er med til at illustrere både tankevækkende og underfulde sider af en turistrejse til Taiwan.

TAIPEI 101

Med sine 508 meter var Taipei 101 i 2004 verdens højeste bygning. Det er den så ikke mere. Men nu bryster den sig af at være verdens højeste 'grønne' bygning – og så har den verdens hurtigste elevator. Turen op til udsigtsplatformen tager kun 37 sekunder. Der er absolut wauw-effekt over et trip.

Når man ser på bygningen, kan man godt se de kinesiske træk. Den grønne farve og styrken til at modstå storm minder om bambus. Etagerne får en til at tænke på en pagode. På bygningen er der symboler på rigdom, fire kæmpestore mønter og ruyier, de kinesiske sceptre, der traditionelt står for magt og held.

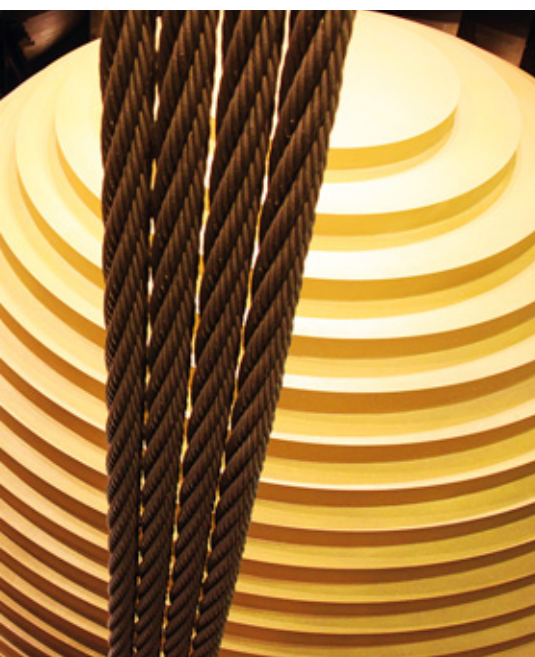
Min søn Fabian havde inden vores besøg fablet om en 'tuned mass damper', en slags pendul, man skulle se. Nå ja, lad dog barnet.

Men du milde himmel, hvor blev jeg imponeret. Det var en vildt sej oplevelse. En tuned mass damper har den enkle, men ret vigtige opgave at sikre,

at skyskraberen kan klare vind og vejr. I mange skyskrabere er den skjult, men her er den lavet til en turistattraktion i sig selv. Og den er STOR. 41 lag stål, 5,5 meter i diameter, 660 ton! Kablerne er 9 cm i diameter. Alt er naturligtvis guldfarvet.

ALISHAN

Alishan National Scenic Area er et naturreservat på 420 kvadratkilometer centralt på Taiwan. Her er de højeste toppe – og her er den magiske Alishan Skov. Vi boede på Alishan House i 2,2 km højde – lækkert sted i øvrigt.

Skoven er især kendt for de taiwanesiske røde cypresser, der er ældgamle. Det ældste var indtil for nylig 3000 år – men blev ramt af et lyn for et par år siden. Nu ligger stammen der og indgår i helheden. Her ses nr. 28, der er 13,1 meter i omkreds og 43,5 m højt. Det er nu det ældste, og med godt 2000 år indgyder det også ærefrygt: Tænk at stå ved et træ, der er fra Jesu tid.

Der er lavet en smuk rute på stier og gangbroer, der fører forbi alle de helt specielle træer. Der er mange lige og høje træer mellem enkelte kæmper, som er mere forvredne og knortede. Selv om vi er så højt oppe, er der en frodig vækst og en grønhed, som er svær at indfange på et foto. Ja, ikke fordi jeg ikke prøvede.

*Bemærk størrelsesforholdet.
Træet er 11 m i omkreds.*

JORDSKÆLVSMUSEET

21. september 1999 ramte et jordskælv det centrale Taiwan. Forkastningslinjen gik lige igennem en skole. Usædvanligt nok både forskubbede og forrykkede jorden sig, og usædvanligt nok på et sted, hvor det var til at se. På skolen sportsbane kan man se højdeforskellen på 2,87 m! Samtidig forskød den sig 3,36 m. Og det var absolut i den mindre skala ift. andre steder.

Skolen faldt mere eller mindre sammen, og fx kan man se lokaler, hvor loftet efter jordskælvet nu er ca. en halv meter fra gulvet. Men heldigvis stod skolen tom, da jordskælvet indtraf.

Guang-fu Junior High School er nu lavet om til et museum, 921 Earthquake Museum i Taichung. Det fortæller dels historien om jordskælvet og de ca. 2500 døde, dels historien om jordskælv som sådan og ikke mindst forebyggelse af skader ved fremtidige jordskælv. Der er fx instruktive plancher med, hvad man skal være obs på, når man køber et hus, beregnet til de mange skoleklasser, der kommer her.

Skolen var bygget for billigt. Betonen var af dårlig kvalitet med store sten, og armeringsjernet var ikke korrekt samlet.

Julie Brink er historiker og formand for Danmark-Kina.

Forventningens glæde

Det er med forventningens glæde, at jeg begynder på den tredje oversatte roman af Yu Hua. De to tidligere romaner *At Leve* og *Fortællingen om dengang Xu Sanguan solgte sit blod* var burleske, blodrige beskrivelser af mennesket, og mennesket undergivet det kinesiske samfunds ofte tumultariske og kafka-ske vilkår.

Den nye roman *Den syvende dag* bevæger sig frem og tilbage mellem liv og død. Hovedpersonen dør og finder så sig selv i et 'hinsides'. Som usynlig sjæl kan han vandre blandt de levende – indtil han dør helt. Desværre kan han ikke dø helt. For uden en grav, ingen rigtig død!

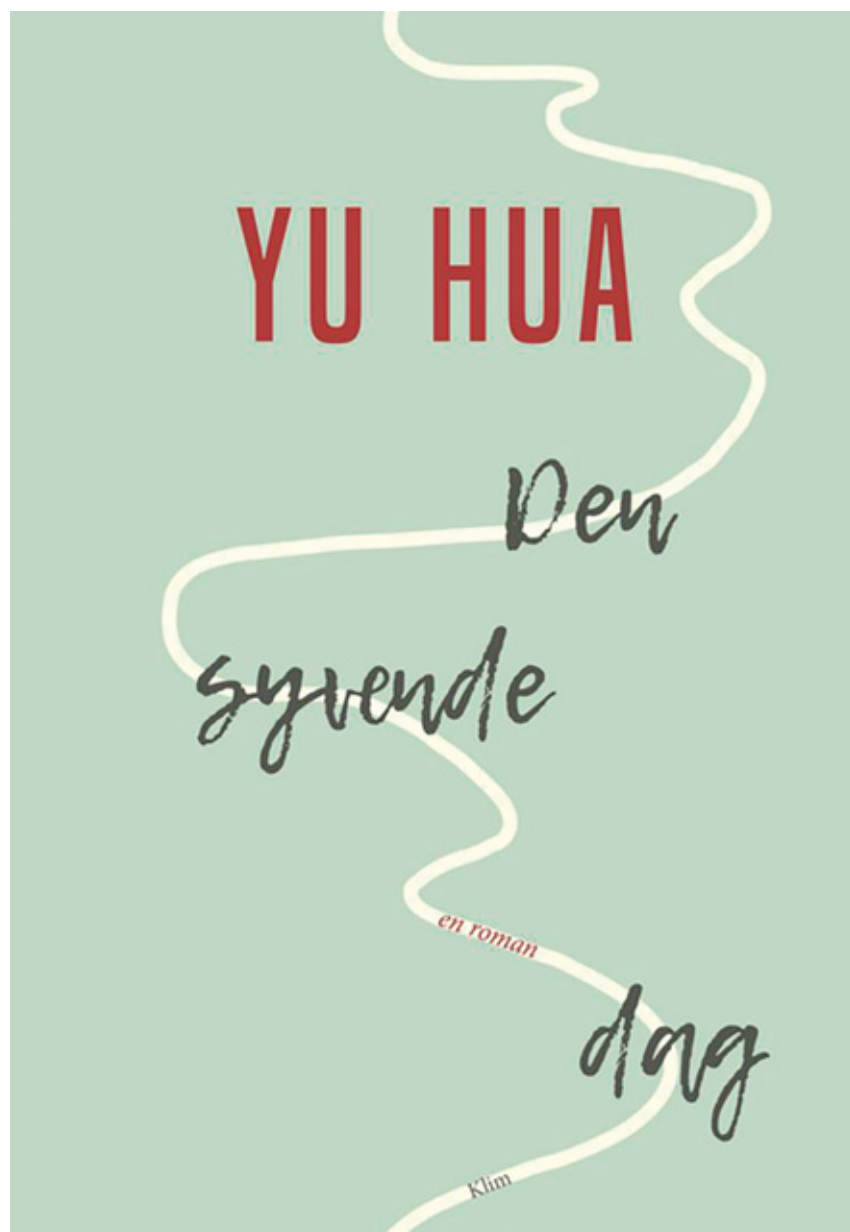
Ja, sådan er konceptet i romanen. Det kan godt bruges. De fleste af os har vel jøket med at være med til vores egen begravelse, altså uden for kisten. Vi har også nylig set det anvendt finurligt i den danske film *Aldrig mere i morgen* med Erik Clausen.

Men hos Yu Hua! Det begynder godt, med mange af hans kirurgiske snit i kineserens dagligdag. Ikke mindst er hovedpersonens fødsel og barndom skildret mesterligt, ja, så komisk og dybfølt, at vi accepterer de næsten tegneserieagtige overdrivelser.

Men det holder desværre ikke. Den tiltagende mængde af beskrivelser fra det Hinsides og de næsten uanstændigt mange 'tilfældige' gensyn er for anstrengt, selv om der naturligvis er gode glimt undervejs mod det sidste punktum.

Jeg vil derfor hengive mig til forventningens glæde – til den næste roman fra Yu Hua, og i mellemtiden kunne jeg enten genlæse hans to tidligere eller lyste mig med Pär Lagerkvists mesterlige *Det evige smil*, hvor døde mødes og fortæller hver deres historie, indtil spørgsmålet opstår "Hvad var meningen med livet?" De døde drager af sted for at finde Gud. De finder ham, og de får et svar.

Et sådant svar findes ikke hos Yu Hua, men HAVDE han læst Lagerkvist, ville svaret have været det samme i *Den syvende dag*.

Yu Hua
Den syvende dag
 Forlaget Klim 2017. 229 sider. 300 kr.
 Oversat af Sidse Laugesen
 Isbn.: 978 87 7129 904 5

Hans Jørgen Hinrup
 er forh. forskningsbibliotekar
 på Statsbiblioteket
 med speciale i Kina.

DANSK-KINESISK SKÆBNEFORTÆLLING

I dag er det svært at forestille sig, at europæerne i slutningen af 1800- og begyndelsen af 1900-tallet ivrigt forlystede sig med etnografiske udstillinger tilsat levende 'eksotiske' mennesker. Men alene i København blev der i perioden 1878-1903 arrangeret mindst 35 af den slags kommercielle 'folkeudstillinger' eller 'folkekaravaner', som typisk tog form af cirkuslignende forestillinger, "freak shows" eller fremstillinger af 'autentisk' dagligliv i dertil opbyggede miljøer.

Til sidstnævnte kategori hørte den kinesiske landsby, der blev arrangeret i Tivoli i sommeren 1902 og blev en af de mest populære etnografiske udstillinger med 135.000 betalende publikummer på blot tre måneder. Udstillingen omfattede 34 kinesere fra det sydlige Kina, som det tog de danske arrangører fem måneder at hyre og sejle fra Shanghai til København.

De kinesiske kvinder, mænd og børn blev installeret i Tivoli, hvor de i dagtimerne dels skulle demonstrere 'kinesisk levevis', dels lave teaterforestillinger og anden form for underholdning. Når udstillingen lukkede, og gæsterne forlod haven, var forventningen, at kineserne forblev i deres 'landsby' uden kontakt til den danske omverden.

Idéen om kineserne i rollen som passive udstillingsobjekter underlagt meget begrænset bevægelsesfrihed overfor et dansk publikum, der mod betaling erhvervede sig retten til at kommentere på kineserne i et og alt, viste sig vanskelig at opretholde.

I løbet af udstillingsperioden udfordrede kineserne nemlig både indespærringen i haven og forståelsen af dem som upåvirkelige museumsgenstande. Der opstod episoder, hvor kineserne ikke ville spise til skue for publikum, som åbenlyst latterliggjorde dem, de strejkede over ikke at få udbetalt et forskud på deres honorar, de tog til Dragør for at købe ænder, men mest udtalt var den livlige kontakt mellem de yngre kinesiske mænd og danske kvinder.

I samtidens aviser kan man læse talrige misbilligende beretninger om, hvordan unge danske kvinder af det bedre borgerskab kunne ses foran porten til kineserbyen, hvor de gav de kinesiske mænd portrætfotografier og små sedler.

De yngre kinesiske mænd forholdt sig også tiltagende aktivt, og fem af dem forlod tilsyneladende haven for offentligt at spadsere arm i arm med danske kvinder, hvilket ikke alene blev stærkt fordømt af den danske presse, men også af de øvrige kinesere. Sidstnævnte satte således de fem ungersvende en time hver i 'landsbyens' gabestok og indrykkede en undskyldning i *København*, hvori de forsikrede, at dette ikke ville komme til at ske igen.

At de kinesiske mænds tiltrækning stak dybere hos nogle af de danske kvinder end blot momentan nysgerrighed og fascination ved det eksotisk fremmedartede, vidner kærlighedshistorien mellem den 19-årige San og den jævnaldrende Ingeborg om. Op imod samtidens

fordømmelser og udstødelse bekræftede San og Ingeborg deres forelskelse ved at flytte sammen i København efter Sans optræden i Tivoli.

Deres kærlighedshistorie og samliv er i dag lige så fascinerende for os, som kineserne var for datidens tivoligæster, og hvem kunne være mere interesseret i og bedre til at forstå disse to personer nærmere end deres oldebarn Jesper Wung Sung?

Det har han gjort på baggrund af en masse research i sin nyeste roman *En anden gren*.

I romanen skaber Jesper Wung Sung gennem sin alvidende fortællerstemme to overbevisende portrætter af San og Ingeborg, som deler det at være utilpassede i hver deres kulturelle sammenhænge. San beskrives som sønnen, der i Canton hjalp til i farens slagterforretning, men ikke var fuldt ud accepteret af familien. Da faren og den foretrukne ældre bror pludselig forsvinder, ser San ikke her andre muligheder for at tjene penge til den øvrige familie end ved at rejse til København hen over sommeren.

En tilsvarende følelse af afsavn og ensomhed tilskrives Ingeborg, som med forskellige tvangstanker og diverse ritualer forsøger at bekæmpe sin fremmedgørelse ved at være vokset op som hittebarn hos familien Danielsen.

Wung Sung.

© Mette Thunø

Bag disken i bagerforretningen har hun med egen indkomst og bejlere flere muligheder for at skabe sig sin egen normaltilværelse, men hun drages af kineseren San, som hun møder i Tivoli. Hun overvældes af hans eksotiske lange sorte hårpisk og glatte gule hud, hans besindighed og bløde penselstrøg og tiltrækkes stærkt af hans forskellighed, der bekræfter hendes identitet som afvigende og anderledes.

Hun opgiver derfor alt for at dele sin tilværelse med ham – pleje-familie, job, statsborgerskab – og de lever de første år i dyb fattigdom i København.

San drømmer om at åbne den restaurant, han ikke måtte åbne for myndighederne i Canton, men er i Danmark ikke berettiget til et næringsbrev uden statsborgerskab og kan ikke få statsborgerskab uden næringsbrev. Uden sprog og med svækket helbred kaster han sig over kortspil og får derigennem tilbudt arbejde på et hotel i Frederikshavn.

Frederikshavn bliver et vendepunkt for San og Ingeborg, der med to børn (den førstefødte søn som resultatet af en affære San havde i København) endelig opnår accept fra Ingeborgs plejefar, til at de forlover sig og derefter kan blive gift.

I 1910 drager familien til Berlin, hvor det med andre kineseres hjælp endelig lykkes San at åbne restaurant *Kopenhagen*. Familien forøges nu med flere børn og trives med en god indtjening fra restauranten, men de indhentes igen af omgivelsernes fordømmelse af asiater under Første Verdenskrig.

Da *Kopenhagen* brænder ned, San udsættes for voldelige overgreb og to af børnene dør, returnerer familien til København i 1916, men selvom byen har forandret sig meget, så er indstillingen til udlændinge fortsat den samme. San søger utallige gange myndighederne om næringsbrev til at åbne en cigarkiosk, men forgæves.

I 1926 dør San af tuberkulose og efterlader Ingeborg med børnene, hvoraf en af de yngre sønner bliver forfatterens farfar.

Med *En anden gren* får Jesper Wung Sung ikke alene skrevet historien om sin oldefar, men i særdeleshed skabt en overbevisende fortælling om Ingeborg og om, hvordan hun traf og levede med de mange uforudsete resultater af sin skæbnesvangre beslutning om et samliv med San Wung Sung.

Hun fremstår som motoren i familien, der ikke kan leve uden den olie, San hele tiden tilføjer, og som får hende til at fastholde troen på, at den forskellighed, de tilsammen udgør, også er deres fælles styrke. De kæmper ubønhørligt (i virkeligheden mest Ingeborg) imod omgivelsernes små og store ydmygelser, myndighedernes årelange fornægtelser af deres sameksistens og konsekvenserne af storpolitiske beslutninger for at skabe sig et godt familieliv.

Netop sammenkoblingen mellem rammefortællingen af datidens samfund i København og Berlin og den multinationale families liv på samfundets bund er forfatterens store styrke. Man bringes som læser med ind i den sociale ulighed, xenofobien og søgningen efter danskheden, der prægede århundredeskiftets København og mærker konsekvenserne heraf i beskrivelserne af San og Ingeborgs forsøg på at leve deres liv sammen.

Med den valgte alvidende forfatterstemme får man som læser en dyb forståelse af, at det ikke kun er San, der er langt hjemmefra, men også hvordan særligt Ingeborg med sit valg af San mister sit hjem i form af både familie, venner, sprog, kultur, nation og stat.

Forfatterstemmen formidler dette i et ping-pong-spil (undskyld!) mellem San og Ingeborg, men hen imod bogens slutning, hvor også børnenes perspektiv inddrages, bliver forfatterstemmen lidt mere anstrengende i al sin bedrevenhed.

I sin helhed er Jesper Wung Sungs familiesaga dog ikke det mindste utroværdig, men favner flot historien om to unikke mennesker, der blot ønskede et liv sammen, men som ingen omkring dem ville acceptere.

Mon ikke Jesper Wung Sungs familie tager godt imod hans forsøg på at skrive sin oldefars og oldemors livshistorie, som så længe blev fortiet af omverdenen og i hans egen familie? Det må man håbe!

Jesper Wung Sung
EN ANDEN GREN
Rosinante 2017.
560 sider. 300 kr.

Mette Thunø er cand.mag. i kinesisk og ph.d. I sin forskning har hun beskæftiget sig meget med kinesisk indvandring i Danmark. Hun arbejder som lektor ved Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet.

Det er så sandt, som det er sagt

Egteskabelig lykke er ikke at foragte, men sandelig smager forbuden kærlighed af mere.

Jin Ping Mei (金瓶梅, "Den gyldne blommevase") udkom første gang i 1610, efter at manuskriptet havde cirkuleret blandt lærde kinesere siden 1596. Titlen henviser til navnene på tre af de kvindelige hovedpersoner, **Jinlian** (金蓮, "Gyldne lotus"), **Ping'er** (瓶儿, "Lille vase") og **Chunmei** (春梅, "Forårsblomme"). Forfatteren kender man kun under pseudonymet "Den leende lærde fra Lanling" (兰陵笑笑生).

Jin Ping Mei skildrer familien Ximens storhed og fald i starten af 1100-tallet og regnes for et af Kinas klassiske litterære mesterværker. Den er skrevet på talesprogsprosa (baihua) og skifter mellem prosa og vers.

Siden Qing-dynastiets magtovertagelse (1644) har Jin Ping Mei været sortlistet i Kina. Man har ment – og mener stadig – at romanens pornografiske indhold og dens udstilling af politisk og økonomisk magtmissbrug, vil have en dårlig indflydelse på kinesernes moral. I Kina er Jin Ping Mei derfor kun udkommet i udgaver, hvor især det pornografiske indhold er udeladt.

Med Vibeke Børdahls eminente oversættelse har vi fået adgang til Jin Ping Mei i den fulde version. Vi er nået til tredje og fjerde af i alt ti bind og er havnet lige midt i stormens øje. Så vær advaret, det følgende kan have dårlig indflydelse på læsernes moral!

Kineserne har ofte kaldt Jin Ping Mei "realismens mesterværk". I kapitel efter kapitel beskrives dagligdagen i en velhavende kinesisk familie. Vi er vidner til Ximen Qings mange eskapader og får detaljerede og levende portrætter af de personer, der omgiver ham, ikke mindst hans seks hustruer og mange elskerinder.

På dette stadie af romanen er Ximen Qing æstetiker og fuldstændig i sit begærs vold. Han er drevet af en ustyrlig appetit på livet, og portrætteret af ham vækker minder om Brødrene Karamazov, Forførerens Dagbog, Honglou Meng og ikke mindst Don Juan.

Hans verden er æstetisk, og al form for moral og religion er reduceret til underholdning og behag. Drikkegilderne står i kø, og der bliver ædt og drukket, danset og sunget, intrigeret og horet i et helt ubeskriveligt omfang. For at tilfredsstille sine lyster og ambitioner, holder han sig ikke tilbage for mord, korruption og magtmisbrug, og han har ingen skrupler over de fatale konsekvenser, hans gerninger ofte får for andre.

Det er ikke mindst de mange sexscener, der har stødt kritikerne og medvirket til opfattelsen af romanen som "realistisk". Hvor de første bind af romanen kun antydte de seksuelle forhold, bliver alle former for seksuelle stillinger, teknikker og hjælpemidler nu bramfrit udpenslet.

Ximen Qing har en potens – og en "jade-stang" – der uophørligt jagter ny tilfredsstillelse. Hans harem af hustruer og elskerinder kæmper en nådesløs kamp for at få hans gunst og føde den søn, han ønsker. I det patriarkalske Kina har især den levende beskrivelse af kvindernes seksualdrift været hård kost. De seksuelle eskapader er vilde, over-skridende og blændende godt og detaljeret beskrevet (og oversat), men er de også realistiske?

Zhang Zhupo (张竹坡), en litterær kritiker fra det tidlige Qing-dynasty, mente, at de, der betragter Jin Ping Mei som pornografisk, "læser kun de pornografiske passager". Man kan gå et skridt videre og hævde, at pornografien og alle de andre "realistiske" beskri-

velser af den æstetiske verden, Ximen Qing lever i, ikke er et mål i sig selv, men et nødvendigt afsæt i den moralske og religiøse pilgrimsfærd, som han – på samme vis som hovedpersonerne i de andre klassiske kinesiske romaner – er ude på.

Som Jia Baoyu i Honglou Meng, kan Ximen Qing kun forstå tomheden og flygtigheden i de sanselige fornøjelser ved selv fuldt og helt at være en del af dem. Han skal forstå, at de figurer, der pirrer hans seksualitet, kun er illusioner og dæmoner, der alle som en vil blive stillet til moralsk regnskab for deres fordærv – præcis, som han selv vil.

Spillet mellem fiktion og virkelighed, drøm og vågen, vender konstant op og ned på hvad der er "realistisk", og hvad der ikke er. Det bliver vi blandt andet mindet om af de allegoriske figurer, der advarende dukker op ud af ingenting, og af betydningen af navnene på de figurer, der omgiver Ximen Qing, for eksempel Jia Renqing (falske følelser) og Yi Mianci (ensidig barmhjertighed).

Med tredje og fjerde bind af Jin Ping Mei er vi næsten halvvejs igennem den fantastiske roman.

Igen må man rose forlaget og oversætteren for et imponerende arbejde. I takt med at vi kommer dybere og dybere ind i det sanselige univers, der omgiver romanens hovedperson, bliver sproget mere og mere direkte, rått og vulgært, men det er igen lykkedes fornemt at indfange tonen og formidle det på et smukt og nuanceret sprog, for eksempel: "Søde lille hore, hvis det ikke var for sømmeligheden, skulle jeg gerne pule dig til døde".

Vores personlige favorit er denne: "ÆREDE PUBLIKUM, HØR ENGANG: De fleste utro kvinder i denne verden forstår – om også manden allerede ved det meste og er så gal, at han kan spise søm – at snakke ham rundt, og ni ud af ti går lige i fælden. DET ER SÅ SANDT SOM DET ER SAGT: Teglene i lokumsbrønden er lige så hårde som de er ildelugtende."

At hvert bind samtidig er forsynet med gode og relevante noter, navnlistes og ordlister, gør kun den smukt opsatte oversættelse endnu bedre.

DET ER SÅ SANDT SOM DET ER SAGT: Vi er dybt imponerede og kan kun give denne oversættelse vores varmeste anbefalinger!

Jin Ping Mei
bind 3

Forlaget Vandkunsten 2016. 249 sider.
Indbundet. 300 kr.
Oversat af Vibeke Børdahl
ISBN 978-87-7695-214-3

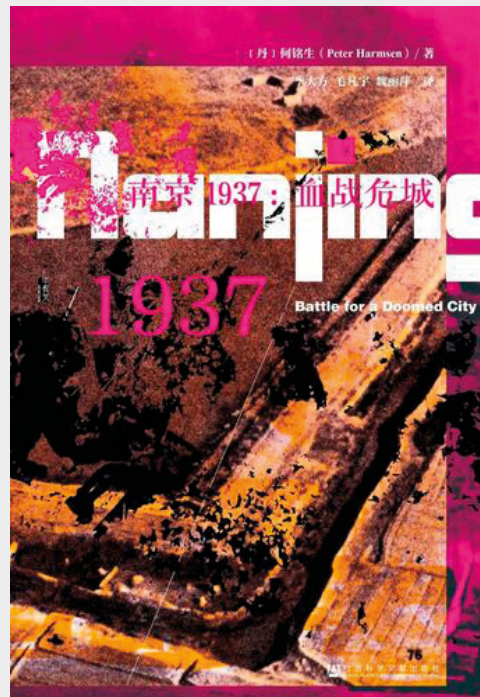
Jin Ping Mei
bind 4

Forlaget Vandkunsten 2017. 248 sider.
Indbundet. 300 kr.
Oversat af Vibeke Børdahl
ISBN 978-87-7695-215-0

Lene Bech og Christian Nielsen er gymnasielærere og forfattere til et kinesisk lærebogssystem på dansk.

SUCCESS I KINA

DANSK FORFATTERS BØGER OM KINESISK HISTORIE

Hvad skete der i Kina under Anden Verdenskrig? Det spørgsmål har optaget den danske journalist Peter Harmsen igennem mere end to årtier som korrespondent i Kina og resten af Østasien for internationale medier som AFP, Bloomberg og Economist Intelligence Unit.

Harmsen, som i dag er Asien-medarbejder på Weekendavisen, har nu udgivet to bøger om Kina under krigen mod Japan, hhv. *Shanghai 1937: Stalingrad on the Yangtze* og *Nanjing 1937: Battle for a Doomed City*.

Begge bøger er oversat til kinesisk, og *Nanjing 1937* er netop udkommet på det ansete forlag Social Sciences Academic Press og er røget direkte ind på en række bestsellerlister.

Nanjing 1937 handler om det månedlange felttog, som ledte op til Nanjings fald og den efterfølgende massakre i slutningen af året. Udgivelsen har vakt betydelig opmærksomhed i kinesisk presse, og Harmsen er blandt andet blevet interviewet af China Global Television Network, som har millioner af seere overalt i verden.

Begge bøger er anmeldt i Danmark-Kina nr. 106, og Peter Harmsen skrev en stor artikel om Nanjing 1937 til nr. 107.

JB

EN TÆNKEPAUSE PÅ KINESISK

Bøgerne egner sig vel til toget eller flyveren, kan læses hver især i løbet af halvanden time. Hvilket gør dem ideelle til tidsbegrænsede situationer, hvor man ikke nødvendigvis har lyst til at tage hul på et større fagligt eller litterært værk, men hvor en avis er for kort til at fylde tiden ud.

TILLID og **KORRUPTION** på kinesisk er en del af udviklingen af serien Nordic Welfare. I serien stiller danske forskere fra universiteter og andre forskningsmiljøer skarpt på Nordens historie, kultur og værdier. Hver titel i serien fokuserer på et enkelt grundtræk i velfærdssamfundet og giver et indblik i Nordens unikke samfundsopbygning.

TILLID – GERT TINGGAARD SVENDSEN

Bogens pointe er, at den høje grad af social tillid i Danmark kan forklare, hvorfor Danmark er rigt og konkurrencedygtigt på trods af at have en velfærdsstat med dyre overførsler og tårnhøje skatter, der mindsker incitamentsstrukturer, der ellers skulle drive økonomisk vækst.

Blandt danskere er der vel ingen mennesker, der er i tvivl om, at tillid er vigtigt for et vel fungerende samfund. Er det overraskende, at der er stor tillid mellem mennesker i et af verdens rigeste og mest lige samfund? Et samfund, der er etnisk og kulturelt homogent og tillige verdens mindst korrupte land.

At Danmark er det land, som har mest social tillid, er sandsynligt, siden Danmark sammen med de øvrige skandinaviske lande dominerer top-10 inden for alle sociale parametre.

I Danmark tager vi det for givet, at vi kan stole på hinanden. Fra et kinesisk perspektiv er tilliden i Danmark lidt af et mirakel. Den

信任

格特 丁加爾 斯文森

GERT TINGGAARD
SVENDSEN

北欧福利

kinesiske titel på bogen oversat tilbage til dansk er *Skandinaviens skat*.

For nylig var der en sag om børnemishandling i Kina. En børnehave tilhørende et rejseselskab passede medarbejdernes børn i arbejdstiden. Det er nu kommet frem, at børnene blev mishandlet af plejepersonalet, der kontrollerede de små børn med vold og tvangsfodrede dem med wasabi, hvis de ikke opførte sig roligt.

Den sag har lynhurtigt været med til at erodere tilliden mellem forældre og andre børnepasningsinstitutioner over hele landet, fordi det har fundet sted i et stort velrenommeret firma, og pasningsordningen er blevet godkendt af en statslig kvindesagsorganisation. En lavtstående embedsmand har allerede fået skylden for det hele, og ingen af dem, der tjente penge på pasningsordningen, er blevet draget til ansvar.

Sådan en sag viser, hvor privilegerede vi er i Danmark.

Bogen intenderer at give danskere et svar på udlændinges hyppige spørgsmål: Hvordan flyver den skandinaviske humlebi? Velfungerende økonomier, som ikke burde eksistere ud fra et markedsøkonomisk perspektiv. Svaret er tillid, Danmarks vigtigste råstof.

Blev velfærdsstaten til pga. den høje tillid, eller bidrog kvaliteten af velfærdsstatens institutioner til den høje tillid? Bogen videregiver argumenter for begge positioner, men uanset hvad der kom først, så bidrager tillid til velfærdsstatens overlevelse og omvendt. Det, at alle får lige behandling af statens institutioner, er med til at skabe den sociale tillid.

Bogen er let læselig og pædagogisk, indeholder anekdoter, som er nemme at huske, og hjælper med at illustrere pointen.

Desværre er den kinesiske oversættelse ikke helt så letlæselig og flydende, som man kunne ønske sig.

KORRUPTION – METTE FRISK JENSEN

I forlængelse af spørgsmålet om social tillid har vi korruption; endnu et sted, hvor Danmark er indehaver af en rekord, her som verdens mindst korrupte land.

Bogen har den overraskende konklusion, at kvaliteten af danske institutioner stammer fra enevælden. En god konge, der ønskede at gøre op med adelens indflydelse og privilegier, valgte at skabe et embedsapparat af ik-

北歐福利

腐败

梅德 弗里斯特 延森
METTE FRISK JENSEN

ke-adelige fra borgerskabet. Embedsmænd blev ansat på baggrund af deres kvalifikationer, ikke relationer.

Det er en parallel til det klassiske meritokratiske embedssystem, Kina udviklede for flere tusind år siden, men afskaffede under republikken. På trods af opgørene under kulturrevolutionen kan man stadig se sporene af det system i kvaliteten af kinesisk uddannel-

se og i den vægt, som kinesiske familier lægger på uddannelsen af næste generation.

Paralleller mellem Danmark og Kina er meget interessante, når det kommer til emner som korruption. For det lykkedes faktisk at afskaffe korruptionen, allerede mens Danmark var en diktatorisk centralmagt, og længe inden vores demokratiske institutioner, endelige velfærdsstaten eksisterede.

Danmark var på det tidspunkt (1660'erne) tæt på statsbankerot, så upartiske institutioner, der trænger korruptionen tilbage, kan skabes uafhængigt af økonomisk udviklingsniveau. Muligheden for at gøre noget ved korruption ligger i den absolutte top af samfundet.

I opsummering af de to bøger kan det siges, at der er to ret enkle ting, en centralmagt kan gøre for at mindske korruption, styrke social tillid og derved skabe højere økonomisk vækst og mange sociale goder.

Først og fremmest må embedder i statsmagten og forvaltningen tildeles på baggrund af kvalifikationer. Derudover skal staten bruge kræfter på at beskytte ejendomsretten, også for udenlandske borgere og firmaer, så folk tør være innovative og investere i fremtiden.

Det faglige niveau i Jensens bog er højt, der er meget intellektuelt kød på krognen. Mange historiske referencer og institutionelle begreber.

Det gør også den kinesiske udgave mere svær at læse.

FEN læste de kinesiske oversættelser, **KRISTIAN** læste parallelt de danske udgaver. Og vi så meget forskelligt på værdien af de to bøger.

Kristian var mest begejstret for diskussionen af korruptions-spørgsmålet, medens Fen virkelig så spørgsmålet om dansk tillid som det mest enestående, et mirakel uden parallel.

Gert Tinggaard Svendsen

Tillid

Aarhus Universitetsforlag.

60 sider. 50 kr.

Dansk udgave 2012, kinesisk udgave 2016.

Oversat af Yu Dong Xing

Mette Frisk Jensen

Korruption

Aarhus Universitetsforlag.

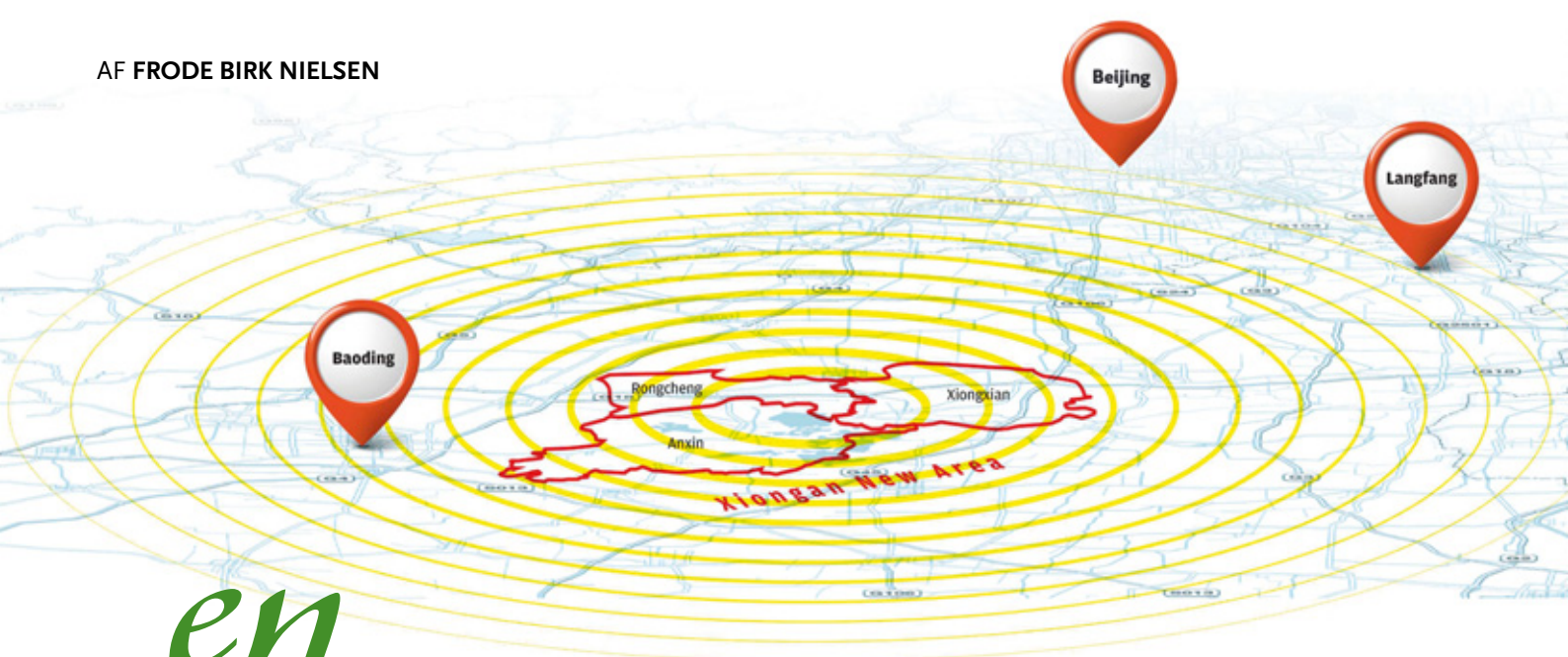
60 sider. 50 kr.

Dansk udgave 2015, kinesisk udgave 2016.

Oversat af Yu Dong Xing

*Kristian Rose Schmidt
og Fenjuan Hu*
er et dansk-kinesisk par.

Kristian Rose Schmidt er idehistoriker,
Fenjuan Hu er biolog og medlem
af bestyrelsen for Danmark-Kina.

en FORÅRS DAG i KINA

I april 2017 bekendtgjorde præsident Xi Jinping, at Kina agter at opføre en ny by 120 kilometer sydvest for Beijing, i et landområde centralt beliggende mellem Tianjin, Beijing og Shijiazhuang (Hebei-provinsens hovedstad). Med Xiong'an New Area, som projektet indtil videre er døbt, er målet på én gang at aflaste hovedstaden Beijing samt at etablere et økonomisk kraftcenter i nord, i lighed med Shenzhen Special Economic Zone mod syd omkring Guangdong, og Pudong New area mod sydøst ved Shanghai.

Hvor de to sidstnævnte økonomiske zoner naturligt er rettet mod søvejen, retter den nye by sig snarere mod den gamle handelsrute mod vest – Silkevejen. Således kan byprojektet også ses som et led i at styrke "One Belt, One Road"-initiativet, Kinas storstillede handelsprojekt mod omverdenen.

Tillige er målet at lette presset på Beijing by samt forsøge at tage hånd om forureningsproblematikken og de trafikale udfordringer i hovedstaden. Det skal ske ved at udfase og flytte funktioner og aktiviteter fra Beijing, der ikke direkte er relateret til byens status som hovedstad, såsom private virksomheder, banker, universiteter etc. Visionen er at etablere et demonstrationsområde og en ny model for innovativ byudvikling.

Ambitionsniveauet er højt, og umiddelbart efter offentliggørelsen udtalte partichef Zhao Kezhi, Hebei-provinsen: "Construction should not begin until every inch of the area is clearly planned".

Således inspireret var vi en mindre gruppe af byplanlæggere og landskabsarkitekter, der tiltrukket af planerne for den nye by kørte ud for at se og opleve området. At designe og bygge et visionært nyt bysamfund op fra grunden må være enhver byplanlæggers drøm. I første omgang tænkes byen at dække et område på 100 km², på mellemsigt ekspanderende til 200 km² og på langt sigt at udvikle sig til et bysamfund, der dækker 2000 km², – cirka tre gange større end New York. Området er primært fladt landbrugsland, gennembrudt af floder, søer, kanaler og læhegn og med spredte byer, hvoraf de tre største hver især rummer 3-400.000 indbyggere.

Centralt i området ligger Baiyangdian Søen, der udgjorde et naturligt stop på vores studietur. Baiyangdian er Nordkinas største ferskvandsvådområde og udgøres reelt af 145 større og mindre forbundne søer. Blandt disse er Baiyangdian Søen den største, og den lægger derfor navn til hele området. Ni floder har deres tilløb til de lavvandede søer, og området er ofte beskrevet som Nordkinas nyre.

Området er berømt for dets rige dyreliv og planteliv, – vildgæs, ænder, fugle- og fiskearter – og har en karakteristisk beplantning af lotus-, siv- og rørplanter. Gennem generationer har søens flora og fauna udgjort eksistensgrundlaget for den lokale befolkning omkring søen.

I de seneste år er der investeret store summer i at imødegå den stigende forurening og forbedre vandkvaliteten i søen. Inddæmninger, bygning af kanaler og diger samt kunstvanding har gennem generationer medvirket til, at tilløbende floder er tørret ud, og industrielle udledninger har medvirket til søens forurening, iltsvind og massedød i fiskebestanden. Som følge af den manglende vandtilledning er vandstanden faldet, og søområdet skrumpet ind.

Til at modvirke denne udvikling er forsøgt tilledt vand fra Den Gule Flod. Første gang i 2006 lykkedes det at hæve vandstanden med en meter, efter 90 dage med massiv tillædning fra floden, og siden har man årligt tilledt lignende vandmængder.

Gennem de seneste årtier er turismen til søerne vokset, og om sommeren er det populært at leje en båd og sejle gennem masserne af blomstrende lotus. Da fiskeriet er for nedadgående, kan turismen bidrage til at skabe et nyt livsgrundlag for de lokale omkring søen.

Her langs søbredden nær bådudlejningen sælges der da også både hatte og solbriller – samt konserverede ande- og gåseæg. Konservering af æggene sker på forskellig vis og har en lang tradition bag sig.

Så kaldte "hundredeårsæg" (indimellem også kaldet "tusindårsæg") er konserveret ved, at æggene nedgraves i en blanding af ler, aske, salt, kalk og risstrå i fra nogle uger til flere måneder. Efter konserveringen bliver blommen mørk, grøn og cremet, med en stærk lugt af svovl og ammoniak, og hviden er blevet lysbrun, gennemsigtig og geleagtig, uden megen smag eller lugt.

En anden konserveringsmetode består i at lægge æggene i en lage af saltvand (en del salt til fire dele vand) i 4-6 uger. Efter kogning spises æggene, og hviden får en stærk smag af salt, ligesom blommen opnår en stærk gulorange farve.

I forbindelse med den kinesiske efterårsfestival er det en tradition at udveksle "moon cakes" mellem venner og familie, hvori de saltede æggeblommer indgår og repræsenterer fuldmånen.

Med den kommende gradvise udbygning af Xiong'an New City remodelles og forandres landskabet radikalt, og spørgsmålet er, om det er muligt at forene de værdifulde naturværdier og ressourcer, som området rummer, med en storbys liv og puls.

En vanskelig opgave, men uanset det er der alligevel grund til en vis optimisme på miljøets vegne, da der generelt i Kina opleves en øget bevidsthed omkring miljøspørgsmål, naturgenopretning og -bevaring. Der er ingen tvivl om, at viljen er til stede, og at der vil blive sat store ressourcer ind på at skabe et bæredygtigt bysamfund, i balance med de givne naturværdier og landskabet.

Præsident Xi Jinping fremhævede ved offentliggørelsen af planerne seks hovedtemaer og mål med projektet, heriblandt: "To become a city with scenic ecological environment, blue skies, fresh air and clean water".

Hvis det skal lykkes, er der brug for den bedste ekspertise – internt såvel som eksternt – indenfor bæredygtig byudvikling.

Om 10-15 år er Kina med stor sandsynlighed verdensledende med viden og holdbare løsninger indenfor miljøspørgsmål. Indtil da vil der også være udfordrende opgaver for danske rådgivere og virksomheder i Kina, eksempelvis i forbindelse med udvikling af Xiong'an New City.

Xiong'an New Area er fra officielt hold blevet benævnt "århundredets projekt" – måske den nye Xiong'an by og Baiyangdian Søen også i fremtiden vil være kendt for de lokale hundredeårs æg – eller måske tusindårs æg?

Frøde Birk Nielsen
er landskabsarkitekt m.a.a. og arbejder i Kina.

I trafikken
på 3. ringvej.

KØREKORT I KINA

Det lyder vanskeligere end det er – at køre selv i Kina. Tempoet er langsommere, men til gengæld er uforudsigeligheden med hensyn til de omkringkørendes retning og reaktion større. Det gælder alt fra fodgængere, cyklister, overlæssede trehjulede varecykler til lastvogne med udhængende ståltråd strittende i alle retninger.

Trafikken eller rettere trafikskulturen er blevet langt bedre i løbet af de senere år. Godt hjulpet på vej af utallige kameraer og automatiske fartkontroller. Men dermed ikke sagt, at trafikken glider på samme sæt som i Europa. Generelt er højresving for rødt tilladt, hvis der er frit, og man kører, hvis der er frirum, dvs. fodgængere og cyklister forventes at holde tilbage for biler, idet det sidste dog ikke er det, som reglerne foreskriver.

En anden grund til den bedre opførsel i trafikken kan sådan set også være den simple, at flere og flere har stadig dyrere biler. Det har formentlig som resultat, at flere og flere gerne vil passe på deres eget køretøj og undgå ridser og skrammer – til glæde for alle, inklusive de mere "bløde" trafikanter.

I det hele taget er bilparken i de store

byer en opvisning i flotte og dyre biler, og at blive overhalet af en Ferrari med 25 km/t er ikke usædvanligt.

Men hvad gør man, hvis man selv vil? Kina er ikke med i Genevekonventionen for vejtrafik fra 1949 og anerkender ikke et internationalt kørekort. Taiwan var på det tidspunkt Kinas repræsentant i FN og er medunderskriver, så et internationalt kørekort gælder kun på Taiwan. Derfor man må skaffe sig et kinesisk.

Men det er ikke så svært at erhverve et kinesisk, som det måske kunne lyde. Mange gør ellers et stort nummer ud af, hvor vanskeligt det er, men har man en opholdstilladelse med en restløbetid på seks måneder, er det blot at tage teoriprøven på 100 spørgsmål og få mindst 90 rigtige. Altså såfremt man har et gyldigt kørekort, fx et dansk.

Proceduren er simpel: En synstest på et anerkendt hospital, herunder en konstatering af, at man er ved sine lemmers fulde brug, et gyldigt dansk kørekort inkl. oversættelse samt ansøgningsformularen. Hvis man ikke selv vil begive sig ud i at udfylde diverse

skemaer, som kun foreligger på kinesisk, kan man mod rimelig betaling få hjælp.

Når papirarbejdet er klaret, melder man sig til en teoriprøve. I Beijing foregår den i en sydøstlig udørk, hvor man har samlet alle indregistreringer af køretøjer ejer af udlændinge, inkl. diplomatiske repræsentationer, samt kørekort og teoriprøver. I Beijing gennemføres teoriprøven for udlændinge to dage ugentligt, og der er ikke ventetid.

Selve teoriprøven består som sagt af 100 tilfældigt udvalgte spørgsmål, og selve testen er computerbaseret. Man vælger selv det ønskede sprog, men oversættelserne er ofte ganske interessante, og dermed er svarmulighederne ikke helt nemme at gennemskue. Men man kommer ikke udenom at lære en hel del om færdselsloven og fx ganske komplicerede vejmarkeringer.

Når prøven er bestået, går der ca. ti dage, og man kan afhente sit kørekort. Eller det kan – formodet et gebyr på 10 kr. – sendes med eksprespost direkte til folkeregisteradressen. Og så er man køreklar! Første kørekort gælder i seks år, hvorefter det skal fornyes. Dernæst er det gældende i 10 år ad gangen.

Det er let at leje bil i Beijing, og alle internationale biludlejningsfirmaer har kontorer i byen. Men det sker i samarbejde med lokale selskaber for biludlejning og er endnu ikke givet frit for udenlandske firmaer. Så hvis man har et kørekort, er det bare at komme i gang ...

17. what does the white marking lines mean?

A. reduce the transverse speed
B. construction section ahead
C. reduce the longitudinal speed
D. less lanes ahead
Answer: A

13. You may turn right when the red light is on at this intersection.

Answer: Right

98. The maximum speed should be at most 40km/h when the motorized vehicle reverse, turn or runs on a steep downhill road.
Answer: Wrong (at most 30 km/h)

2. You have priority when you at this intersection.

Answer: Wrong (the red car is crossing a pedestrian crossing, while your car is still behind the stop line at the intersection, so the red car has priority)

En kinesisk teoribog og diverse eksempler på spørgsmål til teoriprøven.

34. When driving, the driver should be courteous and defensive, instead of being offensive.
Answer: Right

35. It is prohibited to overtake when passing a level crossing.
Answer: Right

36. When a vehicle runs on an expressway, the driver may ascertain the speed according to his feeling.
Answer: Wrong

Bestået, ja, så er man køreklar. Og dermed klar til at købe eller leje en bil.

Når man har kørekort i forvejen, slipper man for den etårige prøveperiode, hvor nye bilister ikke må køre på motorveje, hvilket jo ellers sætter alvorlige begrænsninger i brugen. Leje er klart den letteste løsning, og finder man det rigtige sted, er det overraskende billigt. Leje kan også ske i længere perioder.

Det koster typisk nogle hundrede kroner pr. dag, og de internationale udlejningsfirmaer har oprettet stationer i samarbejde med lokale partnere. Det sidste helt sikkert, fordi biludlejning til kinesere – i Kina og i resten af verden – er en kraftigt voksende forretning.

Der er absolut gode mobilbaserede apps til at finde vej. Det kan være nødvendigt, enten hvis man ikke læser kinesisk, ikke læser hurtigt nok eller simpelthen, fordi skiltene ofte står lige der, hvor man skal dreje fra, og vognbanerne er ikke altid lige logisk fordelt for en, som fx er vant til danske forhold.

Når man først har kørt lidt, finder man hurtigt ud af, hvordan trafikken flyder, og set fra førersædet er det ikke så slemt, som det

ser ud fra en fodgængervinkel. Faktisk er cyklister i fx København meget sværere at spotte end diverse diagonalt passerende objekter på en kinesisk vejbane.

Men man må vænne sig til at holde af trafikpropper, interessante vejudfletninger og spændende vejskilte.

I Beijing må privatbiler kun køre i centrum i fire af ugens fem hverdage for at reducere trafikmængden.

Kører man fra by til by, skal man belave sig på adskillige betalingsanlæg, og kører man ind i en anden provins eller til en anden storby, skal man lige orientere sig om eventuelle restriktioner for udenbys biler først.

Hold fartgrænserne og kør pænt – der er både massiv overvågning og et pointsystem i Kina. Men så er mulighederne også uanede, og man ser landet på en ny måde, nøjagtigt som på bilferie i Europa.

Faktisk kan et kinesisk kørekort også anvendes i udlandet, på trods af at Kina ikke selv accepterer internationale kørekort. Kinesere tager i stort tal på ferie i udlandet og lejer

biler på destinationen. Man kan på biludlejningernes kinesiske hjemmesider printe en oversættelse ud. I nogle tilfælde kræves der en notificeret oversættelse, men den er forholdsvis let at fremskaffe.

God køretur!

PS: Hvis man har et kinesisk kørekort og vil have et dansk, løber man ind i et problem. Dansk politi forstår nemlig ikke, at et kinesisk kørekort ikke bare sådan lige uden videre kan ombyttes. Det kinesiske inddrages ved ansøgning om et dansk, og der ved forspilder man sin mulighed for fremover at køre i Kina. Medmindre altså at man begynder forfra, og så er det "om igen".

Ulrik Tarp Jensen flyttede i 2015 til Beijing for at tage en kinesisk MBA. Han er uddannet økonom og har mange års erfaring med Kina.

EN REFLEKSION OVER INNOVATION I KINA

DET NYE KINA

Kina.

Hvor har vi i grunden hørt mangt og meget om både landet og dets indbyggere.

På den ene side de store tals lov: Verdens største befolkning med knap 1,4 mia. indbyggere og med verdens næststørste hær- og forsvarsbudget¹. Kina var i 2016 verdens største eksportør og verdens andenstørste importør².

På den anden side de mere kuriøse oplysninger: Landet bag udviklingen af mobile "execution vehicles" for at udgiftsoptimere dødsstraffen³. Kineserne forbruger 45 mia. engangsspisepinde om året – hvilket svarer til 25 mio. træer⁴. Hele 71 % af kinesere måler deres succes på, hvad de har råd til at købe, hvilket gør dem til et af de mest materialistiske lande i verden⁵. Ejere af alle nuvæ-

rende og fremtidige pandaer – med undtagelse af to i en mexicansk zoo.

Måske er alt det her ny viden for dig, måske er det ikke. Men har man haft bare lidt interesse for Kina, og har man forsøgt at følge lidt med i medierne, er det heller ikke nogen overraskelse at høre, at landet i lang tid var verdens foretrukne produktionshub; et

Diagram: China opened the world's first trunk line of quantum cryptography secured telecommunications – the Jing-Hu (Beijing-Shanghai) Trunk Line

MEN HVORDAN KAN MAN SÅ FORKLARE, AT DEN KINESISKE REGERING RENT FAKTISK HAR FORMÅET AT RETTE KINA IND PÅ EN STI MOD INNOVATION OG NYTÆNKNING FREMFOR PRODUKTION?

faktum, som kun har skubbet landets økonomi i én retning – opad. Kina har længe været et væksteventyr, baseret alene på sin billige produktion.

Dog har den politiske ledelse i Kina også gennem længere tid arbejdet på at diversificere landets kapacitet – med særligt fokus på innovation, og det er ingen hemmelighed, at de har gjort et ekstremt vellykket stykke arbejde.

Men før vi dykker ned i snakken om innovation i Kina, vil det vist være passende at tage et kig på det, der ligger foran innovation, nemlig kreativitet.

Men hvad indebærer kreativitet præcist?

Kreativitet er et flydende koncept, som ofte opfattes forskelligt fra individ til individ. Formentligt har du selv en opfattelse af, hvad et kreativt individ er for en type. Men når der tales om kreativitet indenfor samfundsviden-skaben, er det evnen til at anvende egen viden og skabe ideer og løsninger, der på én gang er både originale og anvendelige. Kreative løsninger er altså løsninger, der ikke er set før, men som har en relevans og en anvendelighed ift. problemet, det forsøger at løse⁶.

Baseret på det er kreativitet altså ikke kulturfølsomt, men hvorfor har vi så i medierne så ofte hørt udtalelser som: "Kineserne er ikke kreative, de formår kun at tænke i kasser og følge ordrer".

Der er lavet meget research på kreativitet og kultur, og Nui (2001) fandt, at kulturer med et højt niveau af kollektivism har en mindre chance for at udvikle kreative løsninger fremfor en kultur, der har et højt niveau af individualisme⁷. Den individualistiske kultur er et samfund med høj autonomi, og hvor individet identificerer sig selv, fremfor at identificere sig selv igennem andre⁸, hvorimod den kollektivistiske kultur er en kultur, hvor individets tilhørsforhold og succes afhænger af andre individer.

Den kollektivistiske kulturtype er en forholdsvis nem etiket at sætte på den kinesiske kultur, da den er præget af avancerede sociale spilleregler for ikke at "tabe ansigt", og af at individets succes er afhængig af den anerkendelse, som det får af andre individer i samme kultur. Man er dermed en del af et interpersonelt mønster, skabt af kulturelle forventninger. Inkluderer man desuden det faktum, at Zha (2006) fandt, at kulturen ikke kun sætter rammerne for individets kreativitet, men også for hvordan kreativiteten i sig selv er opfattet, bliver det rigtig interessant at kigge på kreativitet i Kina⁹.

For ifølge den kinesiske opfattelse af den kreative persona er det et individ, som er opmærksom, påståeligt og selvstændigt. Individet, som ikke er bange for at gå egne veje og tænker ud af kassen, når det gælder problemer og løsninger. Alt sammen persontræk, som er ildeset i den kinesiske kultur, da denne type opførsel er direkte modsat sociale regler og normer om at "passe ind"¹⁰.

Sammenholdes det med det faktum, at den kinesiske feedbackkultur til individerne er præget af negativ kommunikation¹¹, må det unægteligt betyde, at kineserne instinktivt ikke tillader sig selv at tænke kreativt, da kulturnormen for den type tænkning og kravene til samme nærmest går stik imod måden, hvorpå kineserne bør opføre sig, for at kunne passe ind i sociale normer.

Og baseret på mange af de oplevelser, jeg havde i de to år, jeg boede i Kina, er det i mange tilfælde den sociale norm, der "vinder" kampen over kreativ og innovativ tænkning. Som klassekammerater på projekter er kineserne oftere praktiske grise, der fuldfører opgaver, de er sat til, fremfor sparringspartnere, der udvikler projektet i fællesskab. Mange gange opdagede jeg, at mine kinesiske klassekammerater bare gjorde, som de blev bedt om, uden at stille spørgsmålstejn ved, hvorfor opgaven skulle løses, eller om den kunne løses på andre måder.

Giv en kineser en konkret opgave, og de løser den, det bedste de kan, indenfor de rammer, der er sat. Betror du dem derimod opgaver, der kræver refleksion, sparring og diskussion, er sagen straks en anden.

Og lad mig gøre det helt klart: Det er ikke mit indtryk, at mine kinesiske klassekammerater ikke var videbegærlige. Flere gange oplevede jeg, at de oprigtigt interesseret læste projektanalyser og -refleksioner skrevet af deres danske klassekammerater, men at skrive dem selv var umådeligt svært for dem, da de simpelthen ikke havde gjort det før. Deres skolegang havde i høj grad været præget af gengivelse af viden, hvorimod de ikke havde erfaring med konkret anvendelse af viden.

Hvor mange gange har jeg ikke siddet til bords med venner i Kina og set tjeneren komme med enten én tallerken, ét krus eller ét fad, men har til gengæld set tjeneren gå 15 gange frem og tilbage for at få tingene på plads, i stedet for i det mindste at tage én tallerken i hver hånd? Eller nogle af de 20 tjener-kolleger, der stod op ad væggen og lavede ingenting, kunne have hjulpet, så vi havde fået maden hurtigt.

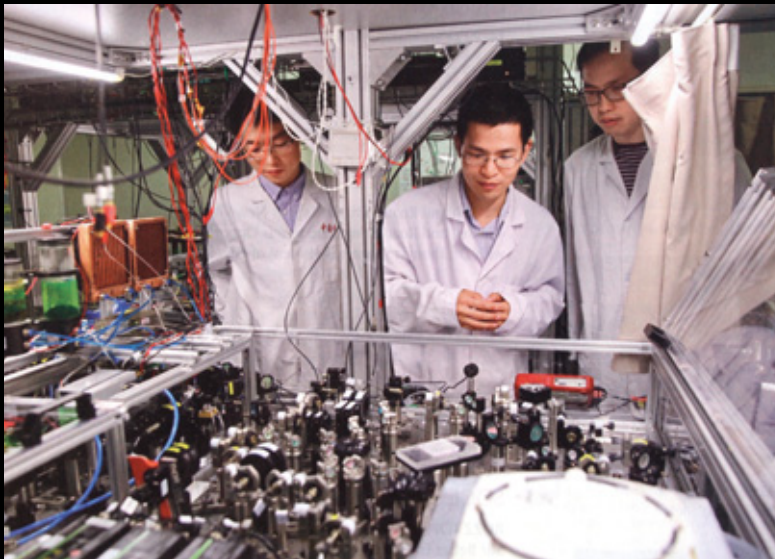
Det eksempel og mange andre oplevede jeg ofte i Kina, hvor kreativitet og optimering ville have gjort mange ting nemmere, lettere, hurtigere eller billigere. I mange situationer har jeg været decideret i tvivl, om kineserne formår at tænke "optimering". I Danmark

Illustration fra China Today december 2017.

Bemærk, at projektet startes i juli 2013 og er færdigt august 2017.

Det går hurtigt i Kina.

Quantumteknologien garanterer sikre forbindelser. Forbindelsen sker gennem verdens første quantum satellit, den kinesiske "Micius", der også rækker interkontinentalt.

Maj 2017.

Kinesiske forskere har bygget verdens første lys quantum computer. På bare på 0,01 sekund kan den løse en beregning, der tager en supercomputer 100 år.

MEN KREATIVITET ELLER EJ, SÅ ER KINA VED AT TRANSFORMERE SIG FRA EN IMITATOR TIL EN INNOVATOR

er det nærmest vores natur at gentænke, optimere og innovere, så tingene går hurtigere, nemmere eller bliver billigere. Dette "naturlige" kritiske blik på status quo er ikke noget, man oplever i Kina.

Og jeg er ikke den eneste, som har haft disse tanker. Faktisk er der ca. en gang om året den samme diskussion i medierne i Kina. Højtuddannede kinesere, der undrer sig over, hvorfor Kina igen ikke har fået en nobelpris i de såkaldte "hårde" videnskaber, og at årsagen må være manglende evne til at tænke kreativt. Faktisk er denne mangel på nobelpriser en torn i øjet på mange kinesere, da en sådan vil bevise en teknologisk kunnen, der matcher deres økonomiske styrke og fremgang.

Men hvad er så årsagen til manglen på en videnskabelig nobelpris?

Måske bunder det i det akademiske system i Kina, hvor den studerende er meget afhængig af sin vejleder. Afhængig i en sådan grad, at vejlederen kan ødelægge, og endda nægte, uddannelsen til den studerende. Den magtesløshed, som det akademiske system kultiverer i videnskabelige studerende, gør,

at de ikke stiller sig kritisk overfor viden, og den blinde loyalitet over for vejlederen mindsker en kontinuerlig træning i at se kritisk på problemerne¹².

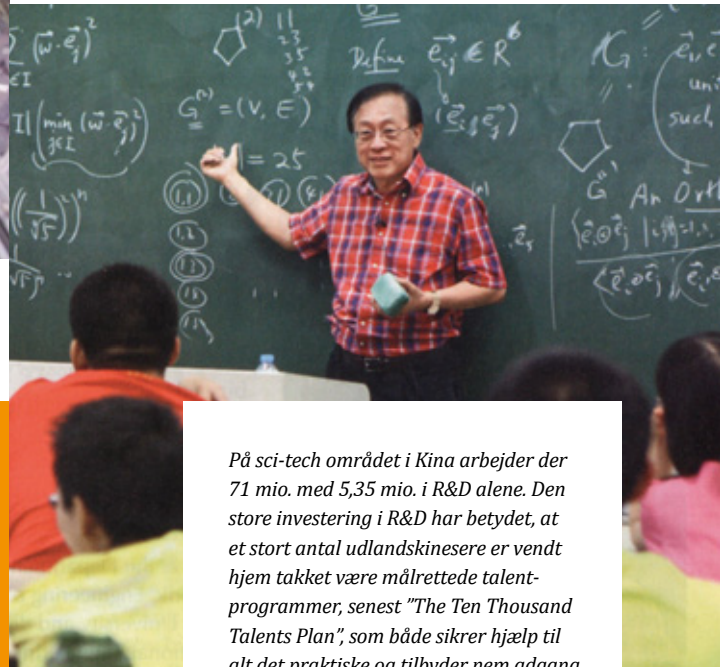
Spørgsmålet er, om "manglen" på dette kritiske blik bunder i frygten for at skille sig ud fra mængden og ikke længere passe ind i sociale normer og i det interpersonelle mønster, som den kinesiske kultur er bygget på.

Men hvordan kan man så forklare, at den kinesiske regering rent faktisk har formået at rette Kina ind på en sti mod innovation og nytænkning fremfor produktion?

For som Hans Henrik Pontoppidan skrev i Børsen, så producerer kineserne stadig på livet løs, men de tænker bestemt også nye tanker. Den kinesiske regering har rettet sit fokus mod det uudnyttede produktionspotentiale (kinesernes effektivitet i produktionen er kun mellem 10-30 % af de mest effektive vestlige økonomier) ved at inkludere robotteknologi, data og digitalisering i produktionsmålene for 2025.

Gennem en øget digitalisering af produktionen, i kombination med cyber-fysiske systemer og processer, der ved hjælp af big

I 2016 INVESTEREDE KINA TOTALT 2,11 % AF BNP I R&D, HVORAF VIRKSOMHEDER STOD FOR 77,5 %

På sci-tech området i Kina arbejder der 71 mio. med 5,35 mio. i R&D alene. Den store investering i R&D har betydet, at et stort antal udlandskinesere er vendt hjem takket være målrettede talentprogrammer, senest "The Ten Thousand Talents Plan", som både sikrer hjælp til alt det praktiske og tilbyder nem adgang til finansiering af forskningsprojekter. Andrew Chi-Chih Yao vendte tilbage fra det amerikanske Princeton University i 2004 og er specialist i computere. Han står for Tsinghuas internationale satsning med globalt udsyn og international udveksling. Målsætningen er nemlig både at gøre det attraktivt at forske i Kina – og at de studerende fra de kinesiske forskningsmiljøer også vil være attraktive for udlandet.

data og cloud computing vil generere, analysere og dele informationer igennem hele værdikæden, er det regeringens mål at opretholde væksten, samtidig med at fortsætte den igangværende transformation fra produktionshub til innovationshub.

Alt sammen mål, som vil vælte Danmark i den fjerde industrielle revolution, hvis vi ikke også gør klar til omstillingen. Faktisk mener nogle, at Danmark allerede er bagud i forbindelse med anvendelsen af IoT (Internet of Things) til udviklingen af Smartcities, hvor Kina aktivt arbejder med konceptet IoT, med forventningen om at bygge fremtiden.

McKinsey Global Institute mener også, at Kina kan opretholde en vækstrate på op til seks procent helt frem til 2025, baseret på både innovation og optimering af produktiviteten¹³.

Så den kinesiske regering har bestemt blikket vendt mod fremtiden og dens mange muligheder, og ikke kun indenfor produktionen. Fokus på research- and development, R&D-finansieringen i Kina kommer fra regeringen; der er en meget aggressiv og determineret tilgang fra den kinesiske regering til at sikre ressourcerne til transformationen fra produktionshub til innovationshub. I 2016 investerede Kina totalt 2,11 % af BNP i R&D, hvoraf virksomheder stod for 77,5 %¹⁴.

Heriblandt er der mange af de store internationale virksomheder. I 2016 var der mere end 1500 udenlandske R&D-centre placeret i Kina. I starten var denne bølge af R&D-finansiering hovedsageligt præget af at være supporter til Kinas lavprisproduktion, men efterhånden blev formålet for mange udenlandske virksomheder at "være i Kina, for Kina".

Der er kommet flere og flere kinesiske forbrugere til, siden det kinesiske væksteventyr begyndte, og internationale virksomheder ser store muligheder i de mange potentielt købedygtige forbrugere.

Udover en massiv investering i forskning har Kina siden 1999 også fokuseret på investering i uddannelse. I 2006 var Kina det land i verden, der næstefter USA investerede mest i forskning og uddannelse, med 1,4 % af BNP. Stigningskurven er stejl, i 2016 er man nået op på 4,22 % af BNP, og målet for 2020 er 4,5 % af BNP¹⁵.

Men udviklingen af den kinesiske innovative kapacitet stopper ikke der.

Den kinesiske regering har gennem de sidste mange år etableret en række SEZ (special economic zones), hvor grundideen har været at etablere zoner med særpolitik og økonomiske regler, der i højere grad er attraktive for investorer og udenlandske og nationale virksomheder.

Disse zoner har til hensigt både fysisk at samle viden indenfor et specifikt vidensområde og at teste forskellige administrative systemer. Zonerne er reelt set sat udenfor de politiske regler i Beijing, hvilket har haft en massiv positiv effekt på ikke alene velstanden i lokalområderne, men også Kinas innovative kapacitet.

Zonerne fokuserer oftest på et specifikt vidensområde indenfor videnskab, innovation og handelsindustri, og flere udenlandske virksomheder og investorer har nydt godt af disse zoner, da de ofte har lavere skat, færre restriktioner og særlige bureaukratiske regler, hvor de lokale autoriteter har lovgivningsmyndighed.

Alt sammen er det tiltag, som gør det nemmere for udenlandske virksomheder at få fodfæste på det kinesiske marked, som så igen har en positiv effekt på Kinas innovative evner.

Kinas massive og aggressive investering i forskning, uddannelse, etableringen af økonomiske zoner og inkubatorer samt internationale virksomheders interesse i både det kinesiske marked og dets R&D-evner, har alt sammen været medvirkende til radikalt at øge Kinas innovative kapacitet og vil formentligt fortsætte sådan en rum tid fremadrettet^{16, 17}.

Men hvordan hænger det sammen med kinesernes mangel på kreativitet?

I et populært essay, der florerer på internettet, findes der et svar på spørgsmålet. Essayet er skrevet af en kineser, der forsøger at beskrive, hvorfor Kina har været/er bagud på innovation og kreativitet. For som forfatteren skriver, så mangler kinesere ikke evnen til at tænke kreativt, men det er kvaliteten af kreativiteten og innovationen, der er i spil.

Ifølge forfatteren er kineserne særligt gode til kombinations-opfindelser, hvor brugbarheden er i fokus. Dog er denne type opfindelser ikke svære at genskabe for andre på markedet, og opfindelsen mister hurtigt fodfæste, for som forfatteren selv diskuterer, så mangler kinesisk kreativitet originalitet og dybde for at kunne skabe og opretholde et marked, som er svært for andre at efterligne¹⁸.

Så kineserne evner at arbejde kreativt og innovativt, men resultatet af sådant arbejde er anderledes end resultatet af en vesterlæring, der har arbejdet kreativt. For som forfatteren beskriver i sit essay, så er der nemlig forskel i typen af det kreative output.

Det udsagn er desuden også understøttet af Nouri, som fandt, at kinesisk innovation og kreativitet oftest er præget af gradvist voksende forbedringer til eksisterende produkter, da disse produkter allerede er socialt accepteret og derfor ikke sprænger kulturelle normer¹⁹.

Kinesere har derfor oftest fokus på brugbarheden fremfor originaliteten, men når vestlige markeder vurderer kreative produkter, fokuserer de i højere grad på originaliteten

Det akutte behov for at bekæmpe forurening sætter fart i udvikling af elektriske løsninger. En kinesiskudviklet førerløs elektrisk bus testes i Shenzhen november 2017. Den kan medtage 25 passager og har en topfart på 40 km i timen. Det er verdens første, der er rent elektrisk. Kinas første elektriske fly kan nu flyve i to timer på en opladning. Topfarten er 160 km i timen, og det kan flyve i op til 3000 meters højde.

Juli 2017 åbnede China Artificial Intelligence Town i Hangzhou, Zhejiang-provinsen, med mere end 90 tilknyttede innovative projekter. Her arbejdes med, hvordan man omsætter innovation til produktion. Kina satser stærkt på AI, hvor planen er at være verdens førende i 2030.

I 1987 blev den første inkubator – udviklingsmiljø for virksomheder – startet i Wuhan i Hubei-provinsen som indledning til strategien om at skabe innovation og entreprenørånd. Nu har Kina – med 7533 – verdens største antal sci-tech virksomhedsinkubatorer. Mængden er med til at gøre forskellen.

af produktet, hvilket gør det svært for kinesiske opfindelser at vinde fodfæste på vestlige markeder.

Der kan derfor argumenteres for, at kineserne "bør" fokusere på at arbejde mere med deres radikale tænkning, når det gælder produktudvikling. En evne, der nok er svær at kultivere i et samfund med stærke bånd til fortiden og sociale spilleregler for kutymen. For med en kultur baseret på komplicerede sociale regler, hvor man følger ordrer og har dyb loyalitet mod dem, der rangerer over ens sociale status, er det svært at se, hvordan Kina faktisk er på vej til at blive, hvis ikke allerede det er tilfældet, den næste store innovationshub.

Men i netop det tilfælde er det stærkt relevant at tage fat i et væsentligt element af den kinesiske kultur og børneopdragelse – viljen til at parere ordre.

For modsat nærmest alle andre kulturer er der evidens, der tyder på, at man faktisk kan bede en kinesisk medarbejder om at arbejde kreativt, og resultatet vil blive kreativt. Hvorimod den vestlige medarbejder med

sådan ordre ubevidst vil hæmme sin kreative evne og dermed mindske det kreative output^{20, 21}.

Den kinesiske kultur har derfor en ekstrem stor fordel, da det på en måde er muligt at "tvinge" medarbejderne til at arbejde kreativt, hvorimod vestlige medarbejdere i højere grad arbejder ubevidst med kreativitet, som ikke kan fremtvinges på samme facon, som den kinesiske kreativitet kan.

Der er mange argumentationer og vinkler på debatten om Kina, kreativitet og innovation, men kreativitet eller ej, så er Kina ved at transformere sig fra en imitator til en innovator, og jeg er overbevist om, at udviklingen bliver interessant at følge.

Michaela Holst er uddannet cand.merc. i Innovation Management, en dansk-kinesisk grad fra University of Chinese Academy of Sciences. Hun arbejder med udvikling af nye arbejdsgange og gennemsystematisering af processer hos Kaffeselskabet.

- 1 <https://www.sipri.org/sites/default/files/Trends-world-military-expenditure-2016.pdf>
- 2 <http://www.statista.com>
- 3 <http://www.dailymail.co.uk/news/article-1165416/Chinas-hi-tech-death-van-criminals-executed-organs-sold-black-market.html>
- 4 http://www.chinadaily.com.cn/china/2007-08/10/content_6020039.htm
- 5 <https://qz.com/158282/china-may-actually-be-the-most-materialistic-country-in-the-world/>
- 6 Amabile, Teresa M. 1996. Creativity in Context. Westview Press, 1996
- 7 Niu, Weihua & Sternberg, Jeffrey, 2001, Cultural Influences on Artistic Creativity and its Evaluation. International Journal of Psychology. 2001, Vol. 36
- 8 Lan, Lan & Kaufman, James, 2013, American and Chinese Similarities in Defining and Valuing Creative Products. Journal of Creative Behavior. 2013, Vol. 4, 46
- 9 Zha, Peijia, 2003, The Impact of Culture and Individualism-Collectivism on Creative Potential and Achievement of American and Chinese Adults. Creativity Research Journal, Vol. 18, 3
- 10 Hempel, Paul & Sue-Chan, Christina, 2010, Culture and the Assessment of Creativity. Management and Organization Review. 2010, Vol. 6, 3
- 11 Nouri, Rikke, 2014, Social Context: Key to Understanding Culture's Effects on Creativity. Journal of Organizational Behavior
- 12 "China isn't creative enough to win a science nobel", 2016, <http://theconversation.com/china-isnt-creative-enough-to-win-a-science-nobel-21447>
- 13 "Den har haft sin tid, myten om Kina som produktionsland", 2017, Debat i Børsen d. 24/3
- 14 Zhang Ying "A New Era of Sci-Tech Innovation", China Today, December 2017
- 15 Johan Roos, 2010, "Kina ryster verden". China Today, December 2017
- 16 China Business review, 2015, Nick Marro, Foreign Company R&D: In China, For China
- 17 Seamus Grimes, 2014, Foreign R&D in China: An evolving innovation landscape
- 18 "Why do Chinese lack Creativity", <http://foreignpolicy.com/2015/06/23/china-innovation-creativity-research-patents/>
- 19 Nouri, Rikke, 2014, Social Context: Key to Understanding Culture's Effects on Creativity. Journal of Organizational Behavior
- 20 Nouri, Rikke, 2014, Social Context: Key to Understanding Culture's Effects on Creativity. Journal of Organizational Behavior
- 21 Niu, Weihua & Sternberg, Jeffrey, 2001, Cultural Influences on Artistic Creativity and its Evaluation. International Journal of Psychology. 2001, Vol. 36

EN KRISTEN KINESERS HISTORIE

信
望
愛

Tro – håb – kærlighed skrevet med sikker hånd som 89-årig.

Det er datteren Lei, der kommer springende og lukker døren op, for det er absolut hende, der er let til bens. Men Hu Zhilian kan nu også godt selv komme omkring, og når man tager i betragtning, at hun efterhånden er højt oppe i firserne, klarer hun sig faktisk rigtig godt.

Hun bliver nok lidt vred over, at jeg skriver det – nej, snarere lidt forlegen! – men hun ser altså ret godt ud, som hun står der og tager imod med en hjertelighed, der til enhver tid kan gøre mig lidt forlegen. For vi er ikke så flinke til at kigge forbi, selv om vi har kendt hinanden i mindst 25 år. Men når det sker, bliver vi altid modtaget med en ærbødighed, som var vi noget særligt.

Vi befinder os i den vestligste del af Aarhus; i noget betonbyggeri, der sikkert var helt

nyt, da Hu Zhilian flyttede ind i slutningen af 80'erne sammen med sin mand Wu Shouzheng. Og 'vi' er i den her sammenhæng blads redaktrice og mig selv. Vi er her for at få Hu Zhilian til at fortælle os lidt om sit liv.

Der bliver hurtigt ryddet plads til os ved spisebordet i køkkenet. Det er dækket af en spraglet voksdug, og vi bliver budt på rigtig kinesisk te og lækre chokolader. Det gamle fotoalbum bliver fundet frem. Man fornemmer, at det er et klenodie; reddet fra brand og ødelæggelse den ene gang efter den anden.

Zhilian blev født i Shanghai i 1928, og hun voksede op sammen med to brødre og to søstre.

Farens slægt kom egentlig fra Anhui, men var altså flyttet til Shanghai, hvor han fik en god uddannelse på et missionsuniversitet (St. George). Han var bankmand og blev ved med at arbejde, til han var meget gammel.

Zhilians mor underviste på en anglikansk missionsskole, og det var også her, hun som 7-årig selv begyndte at gå i skole.

Begge forældrene var altså kristne, og i hvert fald på mødrene side havde familien været kristen igennem flere generationer.

Zhilian blev døbt som lille, og hun husker ikke, at det var noget problem at være kristen, mens hun voksede op.

Familien var sådan set også ret velhavende og havde et hus med egen have, men det blev bombet af japanerne. Skolen lukkede, og moren blev arbejdsløs. Det var en svær tid, og familien klarede sig kun, fordi naboerne hjalp.

Efter krigen blev skolen åbnet igen af amerikanerne, og siden den ikke havde nogen kirke, blev den ikke umiddelbart lukket i forbindelse med revolutionen i 1949.

Zhilian var meget dygtig i skolen, så det var oplagt, at hun fik en videregående uddannelse. Dengang var der ikke noget samlet optagelsessystem, men hvert universitet havde sin egen adgangsprøve. Zhilian bestod prøven til tre forskellige.

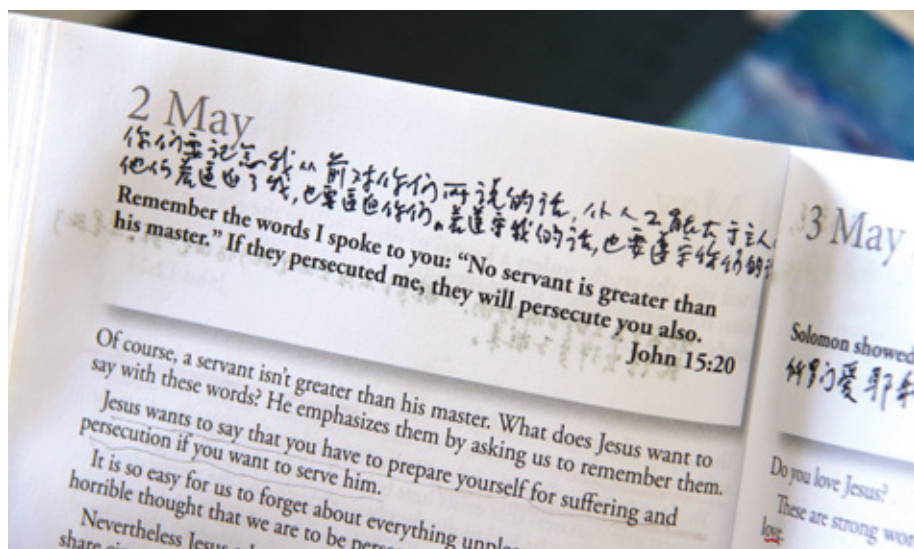
Zhilians forældres bryllup.
Bemærk det vestlige brudeslør.

Zhilian med forældre og søskende. Håndkoloreret foto.

Zhilian læser flittigt hver dag i de kristne tekster.
Her har hun hentet trøst gennem årene.

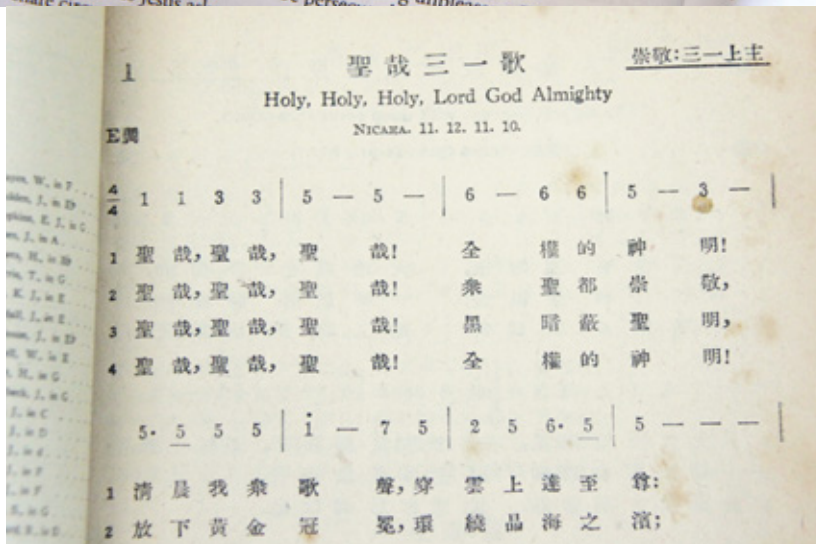

Hun læste først på et missionsuniversitet, der kun var for kvinder. Hun klarede sig godt og fik et stipendium med friplads, fordi hun havde topkarakterer over hele linjen.

Senere fortsatte hun på universitetet i Nanjing, hvor hun læste engelsk, indtil hun blev gift og fik børn.

Det var i slutningen af 40'erne, og hendes mand blev kristen i forbindelse med brylluppet. Sådan ville hendes mor gerne have det, selv om han åbenbart også kom fra en ret god familie. Zhilians svigermor havde i hvert fald 'små fødder'.

Selve brylluppet blev fejret efter en kombination af kristne og gamle kinesiske traditioner.

Zhilians yndlingssalme.

Zhilians eget bryllup med Wu Shouzheng.

Zhilian og Shouzheng med de ældste børn.

Det ældste barn, Leis storebror, blev født i 1949 og døbt, mens han var helt lille. Men efter revolutionen blev kirkerne lukket, og præsterne sat i fængsel.

De yngre søskende blev ikke døbt; det turde forældrene simpelthen ikke, og man talte i det hele taget slet ikke om religion, hverken i hjemmet eller blandt slægtninge og venner.

Lei, der voksede op under kulturrevolutionen, fortæller, at det, hun lærte i skolen, var, at religion bare er gammel overtro.

Zhilians familie var en af dem, der havde det svært under kulturrevolutionen.

Hun kunne ikke undervise i engelsk, for det var absolut ikke velset at være interesseret i vestligt sprog og kultur. Samtidig blev det nu også problematisk at komme fra en kristen familie. Zhilian fik ved en lejlighed klippet håret af og blev pisket. Det var meget ydmygende.

Hun blev sat til at gøre rent i et fængsel, men kom senere til at undervise arbejderne på en projektfabrik. Hun tog nogle forskellige initiativer, der var med til at forbedre arbejdsgangene på fabrikken, og vandt en vis anerkendelse for det.

Så selv om hun egentlig slet ikke kendte spor til regnskaber, blev hun ansat som bogholder på en restaurant, og hun måtte pludselig til at lære kunsten at bruge en abacus.

Manden blev også sendt på landet, og en tid arbejdede han med bilproduktion, men han døjede med forhøjet blodtryk og fik pro-

blemer med lungerne. Derfor blev han overført til noget lettere køkkenarbejde.

Efter kulturrevolutionen fik Zhilian chancen for at vende tilbage til universitetet for at undervise i engelsk, men det var svært at komme i gang igen, for hun havde jo ikke brugt sproget i ti år. De studerende var meget motiverede efter den lange pause, men de var også krævende, og alt, hvad de blev præsenteret for, skulle være helt korrekt.

Både de studerende og universitetet blev nu meget glade for hendes indsats, og det var en stor sorg, da hun rejste til Danmark. Men hun havde brugt fem år på at uddanne sig til udlændingelærer, og hun blev ud-

sendt fra Beijing University på grund af sin store flid, sine engelskkundskaber og fordi hun havde kendskab til traditionelt kinesisk.

Hu Zhilian kom til Aarhus i 1987, og her traf hun med det samme Rigmor Madsen, der på det tidspunkt lige var gået på pension, men som var meget aktiv i kredsen af missionærbørn, som var født og opvokset i Kina.

Zhilian boede hos Rigmor i Åbyhøj til at begynde med, og en aften satte hun sig til klaveret og spillede en gammel salmemelodi. Zhilian faldt omgående ind og sang den kinesiske tekst til salmen, som hun kunne udenad!

Frem til sin pensionering var hun indfødt lektor på Østasiatisk Institut ved Aarhus Universitet, og fra den position kom hun vist til at præge flere generationer af unge, der kastede sig ud i at lære kinesisk eller tog områdestudiet.

I dag nyder hun, at hun stort set kan gøre, hvad hun har lyst til. Hun bruger en stor del af sin tid på at skære de fineste papirklip, og hun holder af at lave klassisk kalligrafi. Hun er glad for sit liv i Danmark, og hun understreger betydningen af, at her er fred. Hun betragter det som et udslag af Guds vilje, at hun kom hertil.

Hver dag står hun tidligt op og synger nogle kinesiske salmer. Så læser hun i forskellige andagtsbøger og i den gamle kinesiske bibel, som hun fik af Rigmor Madsen, da

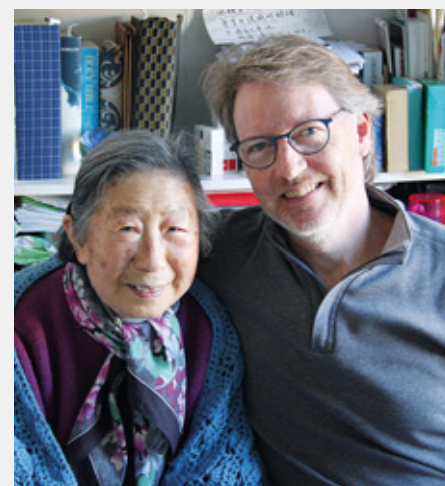
hun kom hertil. Den er fuld af omhyggelige understregninger, og der er sirlige kommentarer skrevet til i margen med formfuldendte skriftegn. Rundt omkring fungerer tørrede blade som bogmærker.

Når man taler med Hu Zhilian, mærker man snart, at hun efterhånden må lede lidt længe for at finde de helt rigtige ord på dansk eller engelsk. Derfor læser hun også helst i sin kinesiske bibel; her forstår hun bedre den dybere betydning.

Hun deltager stadigvæk aktivt i et kristent undervisningsprogram på internettet, som nogle taiwanesere i USA står bag. Derudover kommer hun flittigt i den moderne danske forstadskirke, der ligger lige rundt om hjørnet. Hun kan godt lide den, selv om den er lidt anderledes.

Her havde hun også et af sit livs store øjeblikke, da datteren Lei blev døbt for et par år siden. Da hun kom til Danmark, begyndte Zhilian at fortælle bibelhistorie for hende, og selv om hun var vokset op uden religion under kulturrevolutionen, syntes hun, det var spændende, og kom til at tro.

Vi slutter besøget med, at Zhilian skriver tro, håb og kærlighed til os med sin smukke kalligrafi. Vi er taknemmelige for vores venskab og for, at vi måtte få lov til at dele Zhilians historie med læserne.

Zhilian sammen med artiklens forfatter.

Torben Brink er cand.theol. med speciale i europæisk kirkehistorie. Han er sognepræst i den nordlige udkant af Aarhus.

FRIVILLIGE EFTERLYSES

Vil du give en hjælpende hånd med i forbindelse med fejringen af det kinesiske nytår søndag 4. februar i Musikhuset Aarhus? Vi kan godt bruge lidt flere frivillige i løbet af dagen.

Tjansen består især i at bemande vores boder. Her er man fx med til at guide gæsterne rundt i huset, og man fortæller om foreningen Danmark-Kina. Vi sælger forskellige varer og lodder til vores lotteri. Du kommer ikke til at stå alene; der vil altid være garvede frivillige i nærheden at trække på.

Det er selvfølgelig bedst, hvis du kan være med hele dagen. Der er åbent for gæster fra kl. 11-17, og vi pakker ud og stiller op fra ca. en time før. Til gengæld plejer det ikke at tage mere end højst en halt time at rydde op.

Men kan du kun noget af tiden, så lad os se, om det ikke kan passes ind. Vi har brug for dig.

INTERESSERET?

EVT. BARE I AT HØRE LIDT MERE?

KONTAKT JULIE BRINK PÅ VDK@MAIL.DK.

GENERALFORSAMLING

Der indkaldes til ordinær generalforsamling

SØNDAG 21. JANUAR KL. 15

i foreningens lokaler
Marie Belows Vej 14,
Aarhus N

Dagsorden:

1. Beretning
2. Arbejdsprogram
3. Valg af bestyrelse
og evt. suppleanter
4. Evt.

Vi byder på en forfriskning undervejs.

Vel mødt.

*Bestyrelsen
Aarhus Lokalfdeling*

LANDSMØDE 2018

Foreningen Danmark-Kina
afholder landsmøde

SØNDAG 3. JUNI KL. 14

i foreningens lokaler
Marie Belows Vej 14, Aarhus N

Dagsorden:

1. Beretning
2. Revideret regnskab
3. Arbejdsprogram
4. Kontingent
5. Hovedbestyrelsens sammensætning
6. Valg af to revisorer og revisorsuppleant
7. Evt.

Er der stemning for det, ser vi en kinesisk film eller går ud og spiser kinesisk sammen om aftenen.

*På gensyn
Hovedbestyrelsen Danmark-Kina*

INVITATION

I forbindelse med fejringen af det kinesiske nytår arrangerer den kinesiske ambassade forestillinger med **Jilin Art Troupe**. Som altid en fantastisk flot forestilling, som vi kan invitere nogle af foreningens medlemmer til at overvære – ganske gratis.

Vi udlodder fribilletter til:

LØRDAG 20. JANUAR KL. 19.30

Det kgl. Musikkonservatorium, Julius Thomsens Gade 1, Frederiksberg

SØNDAG 28. JANUAR KL. 19.30

Musikhuset Aarhus, Thomas Jensens Alle 2, Aarhus

Send os en mail med det samme, hvis du vil være med i lodtrækningen. Skriv dit navn og telefonnummer. Og HUSK at anføre, om det er forestillingen i København eller Aarhus, du er interesseret i.

Der er to billetter til hvert medlem.

PS: Kom i god tid. Der er demonstration af musikinstrumenter og kunsthåndværk før forestillingen.

TIP TIL OPLEVELSER

LANTERNEFESTIVALEN er en del af den traditionelle fejring af det kinesiske nytår. Mellem 16. januar og 12. februar kan man opleve de smukke, håndlavede lanterner på Strøget i København.

Og der er flere ting på tapetet – læs mere på hjemmesiden.

www.lighten-up.dk

ECTY2018 lyder ikke specielt sexet, men det er nu engang navnet på den hjemmeside, der er lavet til det noget mere spændende EU-China Tourism Year.

Her kan man følge med i alle de events, der løber af stablen i løbet af 2018.

<http://ecty2018.org/>

DANMARKS STØRSTE KINAEVENT

Kinesisk nytår

**SØNDAG
4. FEBRUAR
KL. 11-17**

2018 – HUNDENS ÅR

Foredrag

Optræden

Kinesiske biler

Kinesisk marked

Demonstrationer

Music Confucius Institute

Kæmpe ishund

– skåret af isblok på dagen med motorsav

Dansk Politihundeforening – opvisning

MUSIKHUSET AARHUS

GRATIS ADGANG

HAPPY
CHINESE
NEW YEAR
欢乐春节

DanmarkKina

venskab-danmark-kina.dk

Danmark-Kina

aarhusvand

I samarbejde med:

Musikhuset Aarhus – Aarhus Kommune – den kinesiske ambassade – China Cultural Center – Kinesisk Kulturselskab

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: **Danmark-Kina**, Marie Belows Vej 14, 8200 Århus N
HUSK at give os besked om flytning på tlf. 86 23 10 12 eller vdk@mail.dk

AF JULIE BRINK

PADDEHATTESTRANDEN

I sommeren 2016 skulle vi til Kina. Ja, til Kina og Kina, som vi lidt spøjende sagde. For denne gang gik turen både til Republikken Kina – altså Taiwan – og som altid til Folkerepublikken Kina.

Vi må sige, at vi blev meget glade for at besøge Taiwan. Absolut en overset perle med masser af store oplevelser. Og interessant for nogle som os, der har rejst meget i Kina: Vi kan nu konstatere, at det ikke er genetisk betinget, at kineserne på fastlandet går over for rødt!

Vi havde booket en rundtur med Sinex Rejser, og det kan absolut anbefales. Alt var smukt tilrettelagt, og vi fik en udsøgt service. Selv om vi havde godt 14 dage, nåede vi kun den øvre halvdel af øen, for der var hele tiden mere, vi gerne ville se.

Ganske vist er Taiwan ikke engang så stort som Danmark – godt 36.000 km² – men alene det, at der er fem bjergkæder på langs af den langstrakte ø, hvor det højeste bjerg Yushan er knap 4 km, siger noget om terræn og trafikale forhold.

På nordkysten ligger Yeliu Geopark med en fantastisk beliggenhed lige ud til Stillehavet. Her finder man helt specielle klippeformationer spredt ud over et forbjerg, dannet af geologi, vind og vand gennem tusindvis af år.

Absolut et sted, man bør inkludere, når rejsen går til Taiwan.

Læs mere inde i bladet på s. 24